

Begroting 2023 ●

Duurzaam investeren in een betrokken samenleving

November 2022

Inhoudsopgave

Nota van aanbidding	3
Algemeen	5
Begroting in één oogopslag	6
Beeld op de kernen	8
Leeswijzer	12
Financiële samenvatting	14
Programmaplan	17
Programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk.....	19
Programma 2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk.....	31
Programma 3 Samenredzaam Oisterwijk	44
Paragrafen	53
Paragraaf Bedrijfsvoering	54
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	58
Paragraaf Financiering	68
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	71
Paragraaf Grondbeleid.....	75
Paragraaf Verbonden partijen	80
Paragraaf Lokale heffingen	88
Financiële begroting	92
Overzicht van baten en lasten	93
Mutaties reserves	94
Incidentele baten en lasten	95
EMU saldo	97
Overzicht taakvelden	98
Bijlagen	100
Ontwikkelingen gemeentefonds.....	101
Lijst met afkortingen.....	102

Nota van aanbieding

Duurzaam investeren in een betrokken samenleving

Leden van de gemeenteraad,

Begroten is een hachelijke zaak. Dat wisten we al. Want wie kan er eigenlijk echt een jaar vooruitkijken. Laat staan vier jaar. Maar nu we in deze begroting vooruitkijken naar het jaar 2023 en de periode 2023-2026, realiseren we ons hoe snel we ingehaald kunnen worden door een nieuwe werkelijkheid.

Na de inval van Rusland in Oekraïne is onze wereld ingrijpend veranderd. Oekraïners zoeken hun toevlucht naar buurlanden. De markten van gassen en granen liggen overhoop. Sancties raken de Russen, maar ook onszelf. Prijzen van boodschappen en energie vliegen uit de bocht.

Terwijl we nog bijkomen van de gevolgen van COVID-19, staan nu de zekerheden van naoorlogs Europa onder druk. Vrede, veiligheid en stabiliteit. En ook een warm huis, een volle boodschappentas en een gevulde orderportefeuille. Ze spreken niet meer vanzelf.

Overheden halen alles uit de kast om mensen op te vangen en tegemoet te komen. Gelukkig op basis van een goed gevulde schatkist. Maar mensen en middelen zijn niet onuitputtelijk beschikbaar om de te doen wat nodig is.

In deze sombere context zijn wij aan de slag gegaan met het opstellen van de begroting. Gelukkig konden we ondertussen op basis van de voorlopige resultaten van het jaar 2022 geld vrijmaken voor de aanpak van de crises. Ook konden we een bedrag reserveren voor versnelling van de woningbouw. Maar zeker zo belangrijk is dat we onze ambities en financiën structureel op orde hebben. De Perspectiefnota gaf daar een eerste beeld van. In deze begroting hebben we deze nota uitgewerkt. Ook hebben we de actuele ontwikkelingen een plaats gegeven in de diverse programma's en budgetten.

Kernwoorden voor ons zijn 'betrokken' en 'duurzaam'. Als gemeentebestuur kunnen en willen we niets alléén voor elkaar krijgen. Sterker nog, we krijgen pas echt iets voor elkaar als het aansluit bij de inzet en ambities van inwoners en bedrijven. Betrokkenheid versterkt het duurzame karakter van onze inzet.

Daarom richten we ons extra op wat nodig is in ieders directe leefomgeving. De vele ideeën en initiatieven die leven pakken we extra actief op. We maken onze afvalstromen circulair en onze gebouwen duurzaam. In onze regio maken we werk van gezamenlijke energieopwekking en van uitbreiding van het fietsnetwerk. We kijken zorgvuldig en slim naar de manier waarop we onze dorpen laten groeien en ook natuur, biodiversiteit, bedrijvigheid en recreatie de ruimte geven. Het past bij onze gemeente om daarbij niet zozeer te werken aan 'verstedelijken', maar aan het leefbaar houden van onze dorpen en ons landelijk gebied. Daar ligt de kern van ons bestaansrecht als middelgrote gemeente in het Hart van Brabant.

We wonen en werken in een streek waar het leven goed is. Maar dat 'goed' is een gemiddelde. Want altijd zijn er mensen die het erg goed hebben en mensen die het minder goed hebben. We hopen dat het ons lukt om met Loket Wegwijs nog meer vindbaar te zijn voor mensen die niet beschikken over een gezond lijf, een dagelijks ontbijt, een nieuwste smartphone, een

lidmaatschap van de sportclub en/of een veilige thuissituatie. We hopen ook dat onze inwoners nog meer de weg weten naar de vele mooie sociale en culturele basisvoorzieningen die we hebben.

Duurzaam investeren in een betrokken samenleving. Dat is wat we in deze begroting voor ogen hebben. Onze medewerkers zijn daarvoor samen met ons dagelijks aan de slag. Over onze plannen gaan we graag het debat aan met u als gemeenteraad en met onze inwoners, instellingen en bedrijven.

Het college
oktober 2022

Algemeen

Het grootste deel ontvangen we van het Rijk **De rest krijgen we uit lokale heffingen en andere inkomstenbronnen** **De begroting van de totale inkomsten voor 2023**

Lokale heffingen	€ 19.585
Onroerendzaakbelastingen	€ 8.987
Rioolheffing	€ 3.534
Afvalstoffenheffing	€ 2.978
Leges	€ 1.624
Parkeren	€ 1.150
Toeristenbelasting	€ 1.076
Precariobelasting	€ 104
Overig	€ 133

Bedragen x € 1.000

Andere inkomstenbronnen	€ 16.491
Grondbedrijf	€ 5.814
Huren en pachten	€ 1.847
Overig	€ 8.830

Bedragen x € 1.000

Hoe komt de gemeente Oisterwijk aan geld en waar besteden wij dit aan? Dat ziet u in de begroting in één oogopslag.

**Het college
Oisterwijk**

De uitgebreide begroting vindt u op www.oisterwijk.nl/begroting

*Uitgave van de gemeente Oisterwijk
November 2022*

Waar komt het geld vandaan?

Dienstverlenend Oosterwijk

Dienstverlening	€ 33.635
We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde	€ 1.286
Samenwerking en participatie	€ 284
We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie	
Eigendommen	€ 5.273
We zetten onze eigendommen optimaal in	
Bedrijfsvoering	€ 26.792
We hebben de gemeente goed georganiseerd	

Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oosterwijk

Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 23.355
Versterking van kwaliteit en identiteit van Oosterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen	€ 349
Openbare ruimte	€ 10.430
We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte	
Veiligheid	€ 2.431
Het is veilig voor onze inwoners	
Cultuur, sport en economie	€ 4.905
Oosterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers	
Grondbedrijf	€ 5.241
Grondexploitaties	

Samenredzaam Oosterwijk

Basisstructuur	€ 30.542
We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur	€ 5.840
Goede zorg	€ 23.405
We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning	
Ontwikkelen	€ 1.297
Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen	

Bedragen x € 1.000

Gemiddelde woonlasten

Meerpersoonshuishouden	€ 940
Onroerendzaakbelasting	€ 457
Afvalstoffenheffing	€ 220
Rioolheffing	€ 262

Kengetallen

Aantal inwoners	32.503
Totaal aantal woningen	14.230
- waarvan huurwoningen	31%
- waarvan koopwoningen	69%
Aantal bedrijfsvestigingen	5.106
Werkloosheidspercentage	3,2%

Op www.waarstaatjegemeente.nl staat meer informatie over de gemeente.

Beeld op de kernen

In het coalitieakkoord is aangegeven dat er de komende jaren een aantal majeure projecten en ontwikkelingen aan de orde komen, de zogenaamde kompasprojecten. In deze en de volgende pagina's wordt verder ingegaan op de kompasprojecten.

Hieronder en op de volgende pagina is aangegeven in welke kern de kompasprojecten zijn gepland. Hiermee is een eerste start gemaakt met de uitvoering van het raadsbesluit om een paragraaf over de kernen op te nemen in de begroting en jaarrekening.

Op de pagina daarna zijn de kompasprojecten weergegeven in een kaart. Dit is een eerste start om te komen tot een "dynamische" landkaart van de gemeente met hierop aangegeven de locaties, de omvang en het tijdspad.

Vervolgens is in één document weergegeven welke processtappen moeten worden uitgevoerd in de komende jaren. Dit overzicht wordt bij de PPN en de begroting geactualiseerd.

Moergestel

**Moergestel-Noord
(Nieuwenhof)**

**Herontwikkeling voormalige
basisschool Bosstraat**

Randweg Moergestel

Sportpark Stokeind

Oostelvoortjes II

Haaren

Toekomst Milieustraat

Gemeenschapshuis Den Domp

Boeke Heesters

Herbesteding
gemeentehuis Haaren

Renovatie/herbesteding
Haarendael

Oisterwijk en Heukelom

De Leye

Kartonagefabriek/Baerdijk

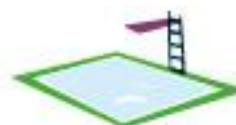
Pannenschuur VI

Doorontwikkeling recreatieparken

Taxandria terrein

Toekomst Staalbergven

Bestemming gronden
Bedrijfsweg

Huisvesting school de Hondenberg

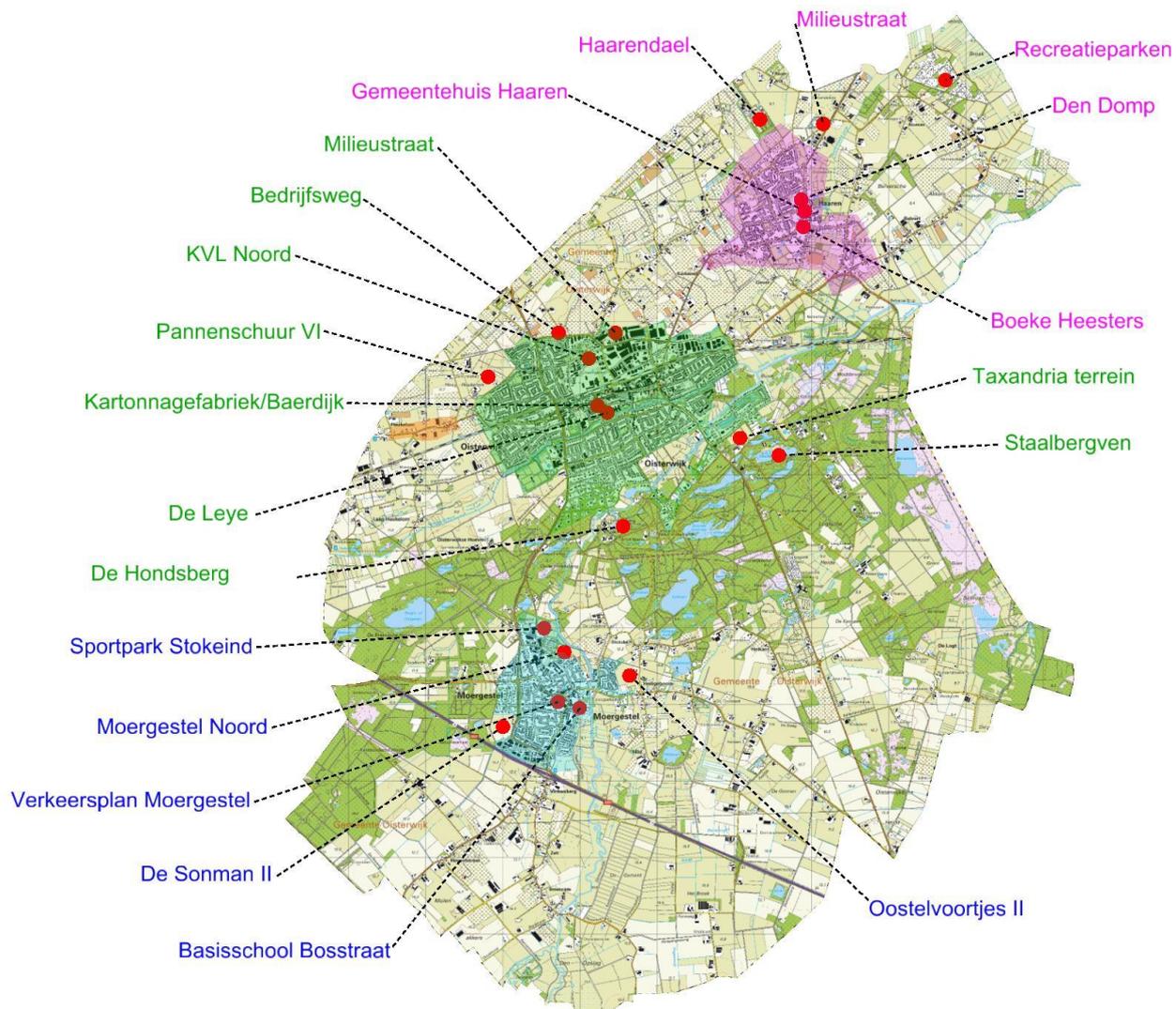

Toekomst Milieustraat

KVL-Noord

Kaart met kompasprojecten

Processtappen kompasprojecten

Kompassproject	2022	2023	2024	2025
● De Leye/Beekdalpark	Scenariokeuze en uitwerking stedenbouwkundige visie	Start ruimtelijke procedure	Omgevingsplan/ Omgevingsvergunning	Start bouw
● Pannenschuur VI	Visievorming	Visie en stedenbouwkundig plan	Omgevingsplan	Omgevingsvergunning
● Moergestel Noord (Nieuwenhof)	Visie en stedenbouwkundig plan	Omgevingsplanprocedure	Omgevingsvergunning	
● Taxandria terrein	Onderzoek mogelijkheden woningbouw (rondom) terrein			
● Bestemming gronden bedrijfsweg	Vervolgonderzoek	Besluitvorming GO/NO GO		
● Randweg Moergestel		Vervolgonderzoek		GO/NO GO
● Toekomst milieustraat	Scenario's en besluitvorming	Uitwerking gekozen scenario		
● Kartonnagefabriek/ Baerdijk*	Start ruimtelijke procedure	Bestemmingsplan/ Omgevingsvergunning	Start sloop en bouw	
● Boeke Heesters*	Uitwerkingsplan	Omgevingsvergunning		
● KVL Noord*	Start ruimtelijke procedure	Bestemmingsplan	Omgevingsvergunning	
● Herontwikkeling Haarendael*	Definitieve vergunning gedeeltelijke sloop/ Start herstelwerkzaamheden/ Uitvoering marktonderzoek/ Opstellen ontwikkelkader	Vaststellen ontwikkelkader/ Opstellen masterplan		
● Huisvesting school De Hondsborg	Plan onderdeel van IHP	Vaststellen IHP/Besluitvorming nieuwbouw of verbouwing/ Voorbereiding uitvoeringsfase	Uitvoeringsfase	
● Sportpark Stokeind	Besluitvorming	Omgevingsvergunning/ Start uitvoeringsfase	Uitvoeringsfase en afronding	
● Gemeenschapshuis Den Domp/ Herbestemming gemeentehuis Haaren	Intentieovereenkomst met SGH/ Start opstellen ontwikkelkader	Vaststellen ontwikkelkader/ Opstellen omgevingsplan	Uitwerking deelgebieden en planvoorbereiding (incl. omgevingsplanprocedure)	Start bouw
● Toekomst Staalbergven	Overeenkomst	Planontwikkeling en besluitvorming renovatie	Uitvoeringsfase	
● Doorontwikkeling recreatieparken (o.a. De Noenes)	Uitvoering procesplan	Uitvoering procesplan/ Start omgevingsplan	Omgevingsplan	
● Voormalig basisschool Bienekebolders*	Wijzigingprocedure bestemmingsplan/ Overdracht aan ontwikkelaar			
● Oostelvoortjes II	Visie en stedenbouwkundig plan	Bestemmingsplan	Omgevingsvergunning	

* Initiatief bij ontwikkelaar

Kompassprojecten

Leeswijzer

We gebruiken de programmabegroting 2023 om afspraken te maken tussen de gemeenteraad en het college over wat we in het begrotingsjaar gaan doen en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. Met deze begroting willen we de raad beter in positie brengen om op strategisch niveau te kunnen sturen op politieke thema's.

Bij de jaarstukken 2021 is in een motie aandacht gevraagd voor de leesbaarheid van de begroting. In juni 2022 is met een afvaardiging van de raad gesproken over de wensen en mogelijkheden om de begroting aan te passen. In deze begroting hebben we een aantal aanpassingen gedaan. Een onderdeel daarvan is het beperken van het aantal thema's per programma. Ook is de lay-out aangepast aan de nieuwe huisstijl.

Ambities voor 2023

In het coalitieakkoord zijn een aantal ambities verwoord. De ambities voor 2023 worden vertaald in de volgende thema's:

Programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk

- 1.1 We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde
- 1.2 We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie
- 1.3 We zetten onze eigendommen optimaal in
- 1.4 We hebben de gemeente goed georganiseerd

Programma 2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk

- 2.1 Versterking van kwaliteit en identiteit van Oisterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen
- 2.2 We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte
- 2.3 Het is veilig voor onze inwoners
- 2.4 Oisterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers

Programma 3 Samenredzaam Oisterwijk

- 3.1 We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur
- 3.2 We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning
- 3.3 Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen

Opbouw van de programma's

Elk programma kent een duidelijke opbouw, waarin per programma de beleidsdoelstelling en het maatschappelijk effect staat opgenomen waarop de raad op strategisch niveau kan sturen.

Per programma zijn op tactisch niveau de politieke thema's van het college weergegeven. Op sommige thema's willen we meerdere ambities bereiken. Deze zijn apart benoemd.

Per thema worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daar voor doen?
- Hoe kunnen we dat meten?

Per programma wordt de volgende vraag beantwoord:

- Wat kost het?

Per programma wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste financiële verschillen met de begroting van 2022. Bij ieder programma treft u een overzicht aan van de voorgestelde investeringen. De bijbehorende kapitaallasten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting.

De going-concern activiteiten zijn in de financiële begroting meegenomen en visueel weergegeven in de infographics per programma.

In de programma's zijn daarnaast de in de BBV verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn een gevolg van de gewijzigde begrotingsvoorschriften. Deze beleidsindicatoren zijn voor alle gemeenten gelijk en op "waar staat je gemeente" raadpleegbaar. Dat maakt het mogelijk om Oisterwijk op diverse terreinen te vergelijken met andere gemeenten.

Global Goals for Sustainable Development

In 2015 heeft de VN 17 ambitieuze doelen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld. Deze Global Goals for Sustainable Development werden unaniem geadopteerd door alle lidstaten en vormen voor de periode tot 2030 een belangrijke gezamenlijke agenda. Oisterwijk is hier in 2019 bij aangesloten.

In deze begroting wordt bij elk programma visueel inzichtelijk gemaakt hoe de politieke thema's van de gemeente Oisterwijk verband houden met deze global goals.

Tabellen

In dit boekwerk komen veel financiële tabellen voor. In deze tabellen zijn afgeronde bedragen gepresenteerd, hierdoor kan het gepresenteerde saldo afwijken van de opgetelde (afgeronde) bedragen.

Daarnaast mag u een negatief bedrag interpreteren als een last of verslechtering van het begrotingssaldo. Bedragen die positief zijn kunt u interpreteren als een baat of verbetering van het programmasaldo. Mocht dit anders zijn, dan is dit bij de tabel vermeld.

Financiële samenvatting

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1 Dienstverlenend	-30.458	-33.635	-33.221	-32.814	-32.415
2 Aantrekkelijk,duurzaam,gezond en veilig	-25.868	-23.355	-19.916	-21.795	-20.613
3 Samen redzaam	-28.155	-30.542	-30.335	-30.212	-29.897
Totaal lasten	-84.481	-87.532	-83.472	-84.821	-82.925
1 Dienstverlenend	62.336	67.679	67.483	67.254	62.144
2 Aantrekkelijk,duurzaam,gezond en veilig	19.880	14.760	10.994	14.593	14.593
3 Samen redzaam	5.738	5.844	5.824	5.824	5.824
Totaal baten	87.954	88.283	84.301	87.671	82.561
Saldo van baten en lasten	3.473	751	828	2.850	-364
Mutaties reserves programma 1	375	231	122	32	32
Mutaties reserves programma 2	412	476	374	293	292
Mutaties reserves Grondbedrijf	-2.109	-579	0	-2.029	-3.149
Mutaties reserves programma 3	50	0	0	0	0
Mutatie reserves	-1.272	128	496	-1.704	-2.826
Resultaat	2.201	879	1.325	1.147	-3.190

Uitgangspunten begroting

Indexering

De kosten, inclusief de subsidies, zijn in 2023 geïndexeerd met de door het CPB verwachte algemene prijsindex (BBP) van 3,0%. De begroting 2022 was ook conform deze prijsindex geïndexeerd met 1,6%. Nu blijkt dat de inflatie sterk stijgt, is besloten om over 2022 nog een extra indexering plaats te laten vinden van 1,8%. Hiermee wordt de totale indexering voor 2023 4,8%. De laatste maanden is de inflatie sterker gestegen, dan eerder rekening mee is gehouden. Om die reden is in de risicoparagraaf een apart risico opgenomen (zie R215).

In overeenstemming met de nota accommodatiebeleid zal de indexering van de huur voor gemeentelijke accommodaties, die in gebruik zijn bij gesubsidieerde instellingen, gelijkgesteld worden aan de indexering van de subsidies.

De salarissen zijn in 2022 aangepast aan het CAO akkoord 2021 - 2022. Aangezien er voor 2023 nog geen nieuw CAO akkoord voor gemeenten bekend is, zijn de salarissen geïndexeerd met 5%. Zodra de uitkomst van het akkoord bekend is, zullen wij dit in de eerstvolgende begrotingswijziging verder verwerken.

Gemeentefonds

Het rijk heeft definitief besloten de herijking door te voeren bij de meicirculaire 2022. De korting is daarom volledig verwerkt in deze begroting. De korting loopt op tot € 1,2 mln. in 2025. Voorlopig loopt de herijking tot en met 2025. Voor 2026 is het extra kortingsbedrag van € 196.000 ook al bekend. Dat bedrag hebben wij ook al verwerkt in deze begroting.

Op grond van het advies van de VNG is voor de compensatie jeugd 75% van de verwachte compensatie opgenomen. De extra landelijke korting voor jeugd van € 511 miljoen is nog niet

opgenomen in de begroting (voor Oisterwijk is dat een korting van € 610.000). En de tegenhanger hiervoor, voor hetzelfde bedrag een lager kostenbudget voor jeugd begroten, is ook nog niet opgenomen. Het rijk heeft aangekondigd om met maatregelen te komen, zodat de gemeenten minder kosten voor de jeugdzorg kwijt zijn. Dat wachten wij af.

Rekenrente

De interne rekenrente van 0,5% wordt gebruikt om de werkelijk begrote rentekosten te verdelen over de boekwaarden van de activa. Het verschil tussen de werkelijk begrote rente en de doorbelaste rente op basis van de boekwaarden wordt verwerkt in programma 1. Voor het grondbedrijf wordt, conform de BBV voorschriften, een apart rentepercentage gehanteerd van 0,67%. Het BBV schrijft voor dat bij de berekening van het rentepercentage rekening moet worden gehouden met de verhouding Eigen Vermogen / Vreemd Vermogen.

Overhead

De overhead is centraal in de begroting opgenomen. De overhead wordt aan de tarieven toegerekend op basis van personeelslasten.

Overig

In de begroting 2023 zijn de structurele effecten van de Berap 2022 en de meicirculaire 2022 verwerkt.

Een nadere toelichting op de verschillen tussen de begroting 2023 en de voorgaande begroting is bij de drie programma's opgenomen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de ontwikkelingen volgend uit de PPN 2023 – 2026 en ontwikkelingen na het vaststellen van deze PPN.

Ontwikkelingen na PPN 2023 - 2026

In de periode tussen de vaststelling van de PPN en het opstellen van de begroting is het financieel meerjarenbeeld, met name door nieuwe informatie over het gemeentefonds, bijgesteld. De belangrijkste verschillen in het gemeentefonds ten opzichte van de PPN zijn opgenomen in onderstaand overzicht.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Resultaat PPN 2023	324	426	463	-509
Meicirculaire 2022	4.236	4.563	4.744	586
Autonome ontwikkelingen	-1.451	-2.043	-2.257	-1.797
Structurele effecten Berap 2022	-748	-688	-688	-688
Overige ontwikkelingen	-1.482	-933	-1.114	-780
Totaal algemene dekkingsmiddelen	879	1.325	1.147	-3.190

Met name de effecten van de meicirculaire 2022 leiden er toe dat de meerjarenbegroting in de jaren 2023 – 2025 sluitend zal zijn en in 2026 een groot nadeel laat zien. Het rijk is bij Prinsjesdag in september 2022 de gemeenten beperkt tegemoet gekomen bij het oplossen van het nadeel in 2026. Het is op dit moment nog onduidelijk of het Rijk de gemeenten nog verder zal compenseren.

De in de PPN voorgestelde taakstellingen, namelijk aframing onderuitputting budgetten van € 500.000, de taakstelling bedrijfsvoering van € 50.000 en de opgave sociaal domein van € 350.000, zijn allen nader ingevuld en verwerkt in deze begroting.

Een nadere toelichting op bovenstaande tabel is opgenomen bij de programma's.

Weerstandsvermogen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Weerstandsratio met grondexploitatie	2,2	2,2	2,2	2,5
Weerstandsratio zonder grondexploitatie	1,7	1,6	1,6	1,6

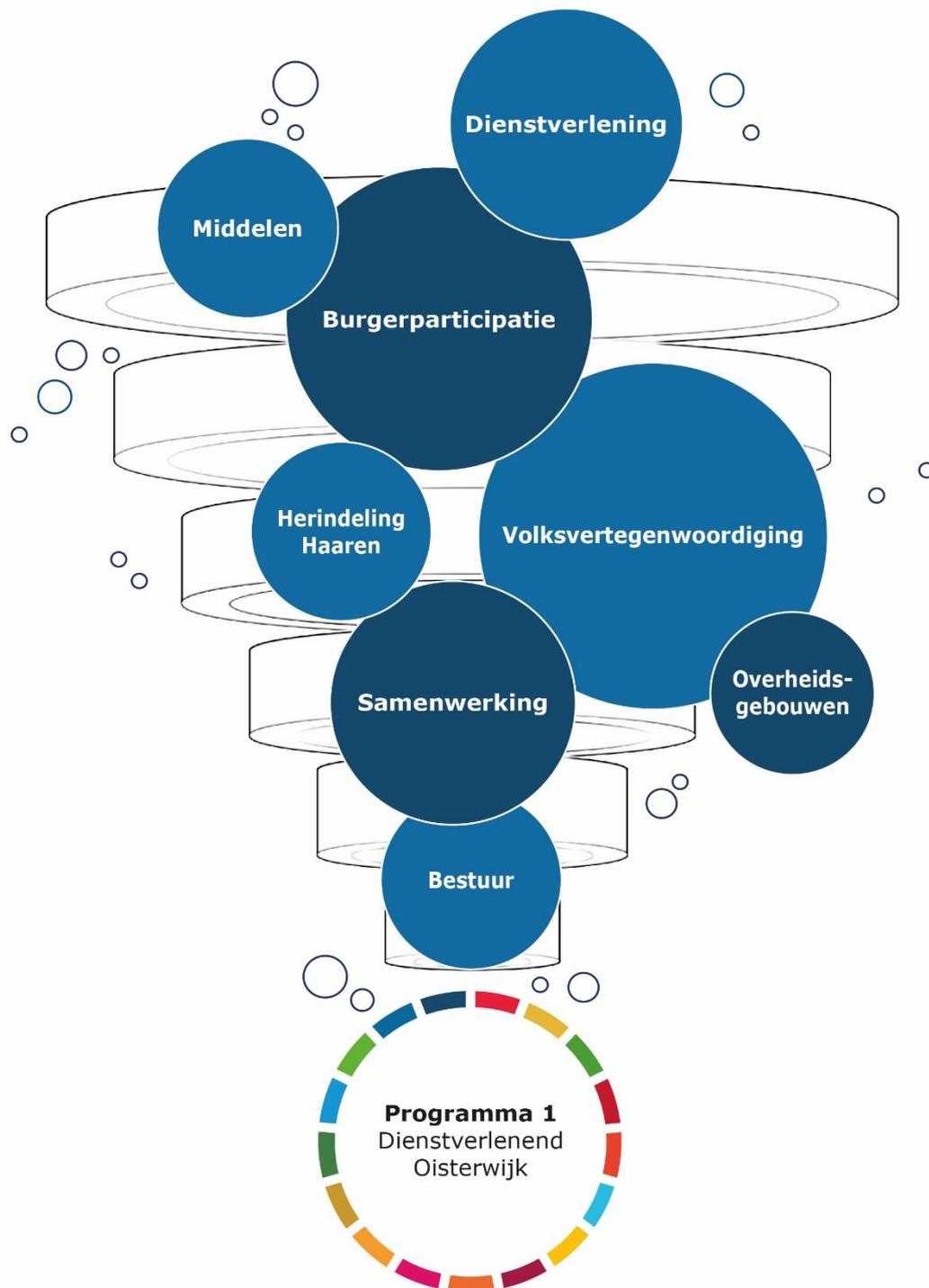
De weerstandsratio met grondexploitatie komt met 2,2 ruim boven de doelstelling van 1,5 uit. Dit komt met name door de verwachte resultaten van de grondexploitaties.

Als de resultaten van de grondexploitatie niet worden meegenomen, dan komt de ratio uit op 1,7. Dit komt ook boven de gestelde doelstelling van 1,5 uit.

Het meerjarenresultaat vanuit deze begroting is nog niet verwerkt in de opstelling van de reserves en is daarom ook nog niet meegenomen in de weerstandsratio.

Programmplan

Programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk

Algemene beleidsdoelstelling van dit programma

Het programma dienstverlenend Oisterwijk heeft als doel de organisatie gemeente Oisterwijk te besturen en faciliteren vanuit een goede verbinding tussen de Raad en Samenleving. Het college verricht met vooraf vastgestelde kaders de uitvoering binnen de financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn vanuit het gemeentefonds en inkomsten die de gemeente genereert door het heffen van gemeentebelastingen en leges.

Maatschappelijk effect

In dit programma staan de thema's dienstverlening vanuit de gemeentelijke organisatie en bedrijfsvoering. We zien hier een toenemende betrokkenheid van inwoners bij beleidsvoorbereiding en bestuur alsmede een voortschrijdende digitalisering. Daarnaast zien we steeds meer regionale en (boven)lokale samenwerking. De kern Haaren maakt inmiddels onderdeel uit van onze gemeente en de financiële afwikkeling heeft grotendeels plaatsgevonden.

Ambities voor 2023

De ambities voor 2023 worden vertaald in de volgende thema's:

- 1.1 We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde
- 1.2 We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie
- 1.3 We zetten onze eigendommen optimaal in
- 1.4 We hebben de gemeente goed georganiseerd

Financiën

De baten en lasten van dit programma worden hieronder schematisch weergegeven:

Lasten - € 33.635	
Baten € 67.769	
Saldo € 34.044	

Een toelichting wordt gegeven in de paragraaf "Wat kost het?".

1.1 We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde

Wat willen we bereiken?

De gemeente Oisterwijk wil een betrouwbare partner zijn voor onze inwoners, ondernemers en organisaties. Een gemeente die zegt wat zij doet en waarmaakt wat zij zegt. Wij blijven investeren in de ontwikkeling van onze dienstverlening en in ondersteunende systemen. Het moet niet uitmaken via welk kanaal een inwoner de gemeente benadert, de informatie moet altijd op orde zijn.

Als ambtelijke organisatie halen we het beste uit onszelf, voor de inwoners, ondernemers en organisaties. Dienstverlening is van ons allemaal. Inwoners weten wat zij van onze gemeente mogen verwachten en andersom.

Wat gaan we daar voor doen?

Wij blijven onze dienstverlening verder ontwikkelen. De vastgestelde Visie op Dienstverlening en inwonersparticipatie (december 2021) dient hierbij als basis.

Binnen GH0 verband pakken we gezamenlijk bepaalde trajecten voor Dienstverlening op. We gaven in 2022 al aan, dat de meeste van deze projecten in 2023 doorlopen.

We vernieuwen de gemeentelijke website. De voorbereidingen zijn in 2022 in gang gezet. Livegang verwachten we in het eerste kwartaal van 2023. We verbeteren hiermee ook de gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid van onze online dienstverlening.

Invoering van de wet WMEBV (wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer) per 1 januari 2023. In 2022 hebben we met name de wettelijke aspecten geborgd en digitale processen daarop aangepast. In 2023 gaan we hiermee door, om daarmee ook de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren. Het is niet alleen belangrijk dat er tijdig geantwoord wordt en dat we dat ook kunnen aantonen, maar vooral de inhoud van het antwoord en dat we doen wat we beloven.

We zetten in Oisterwijk meer in op Omni-channeling (hierbij worden meerdere kanalen ingezet om de klant op een optimale wijze van dienst te zijn). Een project wat we in 2022 stil hebben gezet, vanwege andere prioriteiten, maar ook vanwege landelijk nog te maken keuzes. Het gaat om een betere afstemming tussen de verschillende kanalen. Hoe een inwoner de gemeente ook benadert, hij krijgt altijd hetzelfde antwoord. Het nieuwe klanttevredenheidssysteem zetten we in om voor de belangrijkste kanalen en contactmomenten de tevredenheid van onze inwoners te peilen. We starten begin 2023 met de 0-meting.

We gaan door met Project Heldere Taal: we herschrijven nog meer brieven en leiden ook (nieuwe) medewerkers op, om te leren eenvoudig te schrijven richting onze inwoners.

Hoe kunnen we dat meten?

- Klanttevredenheid meten bij gekozen kanalen; ook steekproefsgewijze peilingen (zoals klantreismethodiek) inzetten.

Wat kost het?

Lasten - € 1.286
Baten € 1.250
Saldo - € 36

1.2 We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie

Wat willen we bereiken?

Samenwerking is noodzakelijk om grote opgaven binnen en buiten onze gemeentegrenzen te realiseren. Hiervoor werken we samen binnen de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant (HvB). De gevolgen van de corona pandemie zien we ook in de ambities in de samenwerkingsverbanden. We kiezen daarom niet voor nieuwe ambities, maar zetten in op behalen van de eerder bepaalde doelen. Met ingang van 2022 is de huidige strategische meerjarenagenda vervangen door een kern- en keuzeagenda. In de kernagenda leggen we unanieme, meerjarige commitment voor regionale samenwerking vast. De keuzeagenda maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op actualiteit, met variërende en evoluerende coalities in onze regio.

Daarnaast blijven we inzetten op de intergemeentelijke samenwerking met Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk (GHO).

We werken steeds meer toe naar 'Wijkgericht werken'. De leefbaarheid in én de identiteit van Haaren, Heukelom, Moergestel en Oisterwijk blijven voorop staan. De inwoners weten zelf het beste wat nodig is; als gemeente kijken wij of en hoe we hierin faciliteren. Dit kan per dorp of buurtschap verschillend zijn. Inwoners zijn aan zet, (gemeente) Oisterwijk bouwt! mee.

Wat gaan we daar voor doen?

Inwonersparticipatie

De volgende punten verwerken we in het uitvoeringsprogramma 2023, wat we ter informatie aan de raad sturen.

We voeren de aanbevelingen van het rapport van de Rekenkamercommissie "Dorpen, wijken en buurten in verbinding" uit. Hierbij past het aanstellen van dorpsondersteuners vanuit de organisatie. Een afgeleide van de zogeheten burgerbegroting is een vrij besteedbaar budget, waaraan het dorp of buurtschap zelf invulling kan geven. Zo zijn inwoners zelf meer en meer aan zet. Uiteraard is daarbij draagvlak van de inwoners erg belangrijk. De dorpsondersteuners begeleiden deze trajecten.

In 2023 voeren we ook de verbeteragenda uit van de Quick Scan Lokale Democratie, waaronder de verbeterpunten rondom participatie.

We blijven inwoners met nieuwe ideeën verwelkomen en faciliteren waar nodig. Wanneer we inwoners mee willen laten participeren in de totstandkoming van 'ons' nieuwe beleid, dan kiezen we daarvoor wisselende participatievormen, passend bij de doelgroep en het thema.

Hoe kunnen we dat meten?

- Evaluatie Plannen van aanpak 2023

Wat kost het?

Lasten - € 284
Baten € 0
Saldo - € 284

1.3 We zetten onze eigendommen optimaal in

Wat willen we bereiken?

We zetten onze vastgoedportefeuille doelmatig in waarbij wordt gestuurd op maatschappelijk effect, kostenbewustzijn en financiële transparantie. Wij borgen daarbij dat de vastgoedportefeuille efficiënt en professioneel wordt beheerd.

We passen een transparante en integrale aanpak toe op de huisvestingsvraagstukken op het gebied van onderwijs, maar ook op het gebied van cultuur, welzijn en sport.

In het landelijke Klimaatakkoord en de gemeentelijke Duurzaamheidsagenda zijn duurzaamheidsdoelen gesteld. Ook maatschappelijke organisaties moeten hun gebouwen verduurzamen om aan deze opgave bij te dragen. In ons meerjarenuitvoeringsplan geven wij hier uitvoering aan. Daar waar we kunnen verduurzamen we in onderhoud, verbouw of nieuwbouw van het gemeentelijk vastgoed.

Wat gaan we daar voor doen?

Vastgoedportefeuille

We herijken onze vastgoedportefeuille om te komen tot een kernportefeuille die significant bijdraagt aan onze beleidsdoelstellingen en verduurzaamd kan worden. Panden die geen beleidsdoel meer dienen, dan wel niet rendabel kunnen worden verduurzaamd, zullen in de toekomst worden afgestoten.

Aan de hand van het Klimaatakkoord (dat is doorvertaald in de gemeentelijke Duurzaamheidsagenda) bepalen we onze ambities over hoe en binnen welke termijn we onze vastgoedportefeuille effectief en kostenverantwoord kunnen verduurzamen, waarbij we extra rekening houden met de uitdagingen die de huidige energiecrisis met zich meebrengt.

We plaatsen zonnepanelen op alle daarvoor geschikte panden uit de eigen portefeuille om een snelle stap te zetten in de verduurzaming van ons vastgoed. Tevens voeren we maatregelen uit zoals benoemd in de door het Rijk opgestelde 'erkende maatregelen lijst'.

Verduurzaming is onderdeel van het meerjarenonderhoudsplan van de panden en waar we kunnen maken we gebruik van subsidieregelingen.

Door het aanbrengen van monitoringssystemen in alle panden die daarvoor in aanmerking komen, meten we pro-actief het energieverbruik en kunnen we aan de hand daarvan snel en adequaat de gebouwinstallaties bijsturen.

Accommodatiebeleid

We stellen een nieuwe verordening onderwijshuisvesting en accommodatiebeleid vast, wat als basis dient voor de integrale aanpak van de diverse actuele huisvestingsvraagstukken op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Accommodatiebeleid wat zich specifiek richt op onderwijshuisvesting (integraal huisvestingsplan onderwijs / IHP) wordt in de eerste helft van 2023 voorgelegd aan de raad.

We geven in 2023 uitvoering aan projecten op het gebied van onderwijshuisvesting, zoals onder andere PI De Hondsborg, de school bij het AZC, Kindcentrum de Pannenschuur en OBS de Kikkenduut.

Hoe kunnen we dat meten?

- Daling van het energieverbruik in onze panden

Wat kost het?

Lasten - € 5.273
Baten € 1.618
Saldo - € 3.655

1.4 We hebben de gemeente goed georganiseerd

Wat willen we bereiken?

De verbinding en samenwerking tussen gemeente en samenleving wordt versterkt.

Raads-, commissie- en collegeleden werken samen aan integer en weerbaar bestuur, mede op basis van een actuele gedragscode voor politiek ambtsdragers. Raad en college werken samen op basis van duidelijke rollen en heldere afspraken. De Rekenkamer(commissie) ondersteunt de raad bij het uitoefenen van zijn controlerende taak.

We trekken kwalitatief goed personeel aan en behouden dat, zodat de continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd is en blijft.

Wij voldoen aan de (wettelijke) ontwikkelingen rondom de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

We zijn een financieel gezonde gemeente. De financiële afwikkeling van de overgang van Haaren naar Oisterwijk komt in een afsluitende fase.

Wat gaan we daar voor doen?

Raad en college

Raad en college nemen een (ver)nieuw(d) Bestuursinformatiesysteem in gebruik. Tevens wordt een voorstel uitgewerkt voor live videoverslaglegging van raadsvergaderingen.

De Verordening Rekenkamercommissie gemeente Oisterwijk 2014 wordt, mede op basis van de Wet versterking decentrale rekenkamers, geactualiseerd.

Raad en college maken samenwerkingsafspraken in het kader van Oisterwijk Bouwt. Op enkele dossiers wil de raad een meer proactieve rol in de beeldvormende fase (o.a. inwonerparticipatie) en in de kaderstellende fase. De raad wijst daarvoor top- en plusdossiers aan en bepaalt daarmee vooraf welke rol hij heeft in het besluitvormingsproces. Op een jaarlijkse Oisterwijk Bouwt-dag kijken raad en college terug op ieders rol en worden de samenwerkingsafspraken geëvalueerd. De raadswerkgroep Oisterwijk Bouwt neemt een voortrekkersrol bij het verstevigen van verbindingen met de samenleving. In 2023 is er extra aandacht voor e-participatie en het betrekken van groepen, die minder goed de weg naar de raad vinden.

Personeel

We maken bij het invullen van vacatures gebruik van maatwerk bij de werving & selectie. Voor de moeilijk vervulbare vacatures boren we creatieve manieren aan van werving, zoals netwerkevents, social media, en dicht bij de poort van de opleidingsinstituten.

Rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van een wetswijziging draagt het college, met ingang van de jaarrekening 2023, zorg voor een rechtmatigheidsverantwoording. De rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de accountant afgegeven.

Informatiebeveiliging

Wij registreren en analyseren meldingen met betrekking tot gegevensbeveiliging en, indien van toepassing, melden we die bij de autoriteit persoonsgegevens.

Hoe kunnen we dat meten?

- Respons op de opengestelde vacatures en aantal succesvolle plaatsingen
- Het aantal en de soort meldingen in het kader van gegevensbeveiliging

Wat kost het?

Lasten - € 26.792
Baten € 64.811
Saldo € 38.019

Reguliere werkzaamheden 2023

Onderstaande infografic geeft een indruk van de werkzaamheden die de gemeente uitvoert voor haar inwoners.

Wat kost het?

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1.1 Dienstverlening	-1.227	-1.286	-1.282	-1.270	-1.268
1.2 Samenwerking en participatie	-158	-284	-284	-242	-182
1.3 Eigendommen	-4.554	-5.273	-4.975	-5.057	-4.887
1.4 Bedrijfsvoering	-24.519	-26.792	-26.680	-26.245	-26.079
Totaal lasten	-30.458	-33.635	-33.221	-32.814	-32.415
1.1 Dienstverlening	1.329	1.250	1.250	1.550	1.550
1.2 Samenwerking en participatie	0	0	0	0	0
1.3 Eigendommen	1.604	1.618	1.678	1.678	1.678
1.4 Bedrijfsvoering	59.403	64.811	64.554	64.026	58.916
Totaal baten	62.336	67.679	67.483	67.254	62.144
Saldo van baten en lasten	31.878	34.044	34.261	34.440	29.729
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	375	231	122	32	32
Onttrekkingen reserves	375	231	122	32	32
Mutatie reserves	375	231	122	32	32
Saldo	32.253	34.275	34.383	34.472	29.761

Toelichting

Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen in de begroting 2023 benoemd.

Bedragen x € 1.000, V=voordelig verschil, N=nadelig verschil

Thema	Omschrijving	€	V/N
Ontwikkelingen uit PPN 2023 -2026			
1.1	Dienstverlening	Lagere baten i.v.m. invoering Omgevingswet	-300 N
1.3	Eigendommen	Onderwijshuisvesting (Kikkenduut)	60 V
1.3	Eigendommen	Bijstellen verzekeringsbudgetten	-50 N
1.3	Eigendommen	Hogere energiekosten gemeentelijk vastgoed	-560 N
1.4	Bedrijfsvoering	CAO verhoging	-480 N
1.4	Bedrijfsvoering	Uitbreiding formatie Ruimte en Samenleving	-739 N
1.4	Bedrijfsvoering	Uitstel Omgevingswet	-50 N
1.4	Bedrijfsvoering	Gemeentefonds: septembercirculaire 2021 / Maartbrief	1.602 V
1.4	Bedrijfsvoering	Inzet stelpost Haaren	723 V
1.4	Bedrijfsvoering	Structurele aframing onderuitputting	500 V
1.4	Bedrijfsvoering	Taakstelling bedrijfsvoering	50 V
1.4	Bedrijfsvoering	Bijstellen verzekeringsbudgetten	-50 N
1.4	Bedrijfsvoering	Raadsinformatiesysteem	-20 N
Ontwikkelingen na vaststellen PPN 2023 – 2026			
		Indexering salarissen 5%	-834 N
		Correctie kapitaallasten	-77 N
		Indexering 4,8%	234 V
1.2	Samenwerking	Budget dorpen en buurtschap	-60 N

Thema	Omschrijving	€	V/N
1.3	Eigendommen	Aframen huuropbrengst Pannenschuur	-60 N
1.4	Bedrijfsvoering	Gemeentefonds: meicirculaire 2022	4.722 V
1.4	Bedrijfsvoering	Versterking Loket Wegwijs	-288 N
1.4	Bedrijfsvoering	Extra inzet op sport, gezondheid en cultuur	-82 N
1.4	Bedrijfsvoering	Extra inzet op accommodatiebeleid	-82 N
1.4	Bedrijfsvoering	Coördinator Circulaire Ambachtscentrum (Progr. 2)	-82 N
1.4	Bedrijfsvoering	Kwaliteitsbewaker Participatiewet (Progr. 3)	-82 N
1.4	Bedrijfsvoering	Dorpsondersteuners	-200 N
1.4	Bedrijfsvoering	Aframen opbrengst precario	-70 N

Investerings

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
OBS de Kikkenduut 2023	1.183			
PI school de Hondenberg	5.900			
Totaal	7.083	0	0	0

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In onderstaand overzicht zijn de algemene dekkingsmiddelen opgenomen van de gemeente. Deze bestaan uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de belastingen (OZB, parkeren, precario, reclame, toeristen) die door de gemeente worden geheven.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gemeentefonds	52.090	51.833	51.909	46.799
Belastingen	11.316	11.316	11.316	11.316
Totaal algemene dekkingsmiddelen	63.405	63.149	63.225	58.115

Post onvoorzien

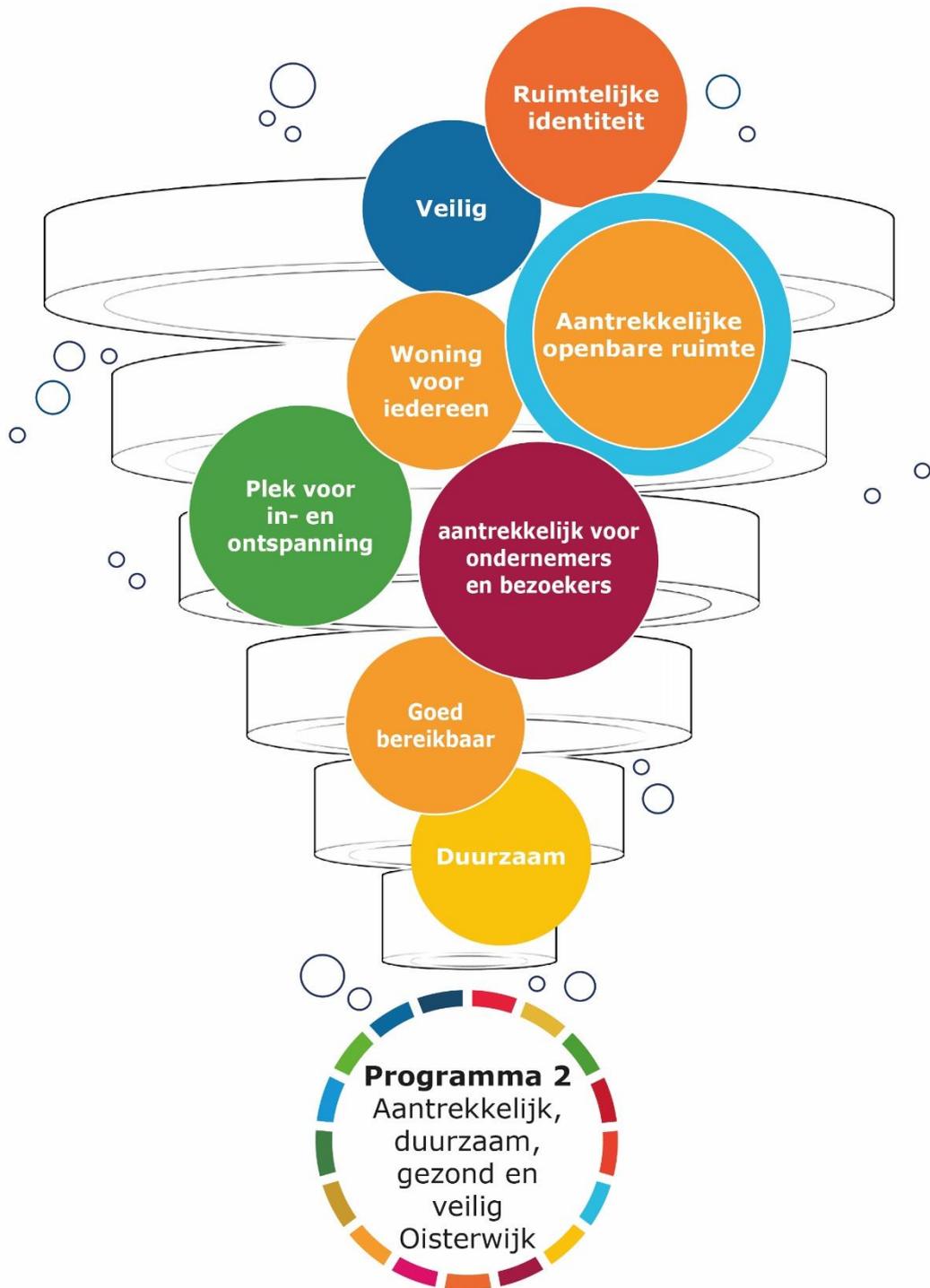
De post onvoorzien betreft een apart budget waar gedurende het jaar, indien noodzakelijk, onvoorziene en onvermijdelijke uitgaven uit kunnen worden gedekt. De omvang van deze post bedraagt € 50.000.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Wij verwachten, uitgaande van de voorlopige Vpb-berekeningen, over 2023 geen Vennootschapsbelasting te hoeven betalen over de grondexploitaties.

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Oisterwijk	Nederland
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2022	7,1	n.v.t.
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2022	6,1	n.v.t.
Apparaatskosten	kosten per inwoner	2022	€ 422	n.v.t.
Externe inhuur	kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2022	23,8%	n.v.t.
Overhead	% van totale lasten	2022	16,4%	n.v.t.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2021	€ 731	€ 733
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2021	€ 874	€ 810
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	per € 1.000	2021	€ 373	€ 290

Programma 2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk

Algemene beleidsdoelstelling van dit programma

Het programma Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk heeft als doel de leefomgeving van de gemeente Oisterwijk te beheren, te ontwikkelen en te faciliteren door middel van vastgestelde kaders binnen de daarvoor beschikbare middelen.

Maatschappelijk effect

Oisterwijk is de Parel in 't Groen door de prettige leefomgeving met een veilige, toegankelijke, schone en duurzame openbare ruimte. Voor alle inwoners is voldoende sport- en culturaanbod aanwezig. Er is aandacht voor de verschillende woonbehoeften van de inwoners en we stimuleren energieneutraal wonen, ondernemen en denken. De ondernemers zijn positief over het vestigingsklimaat.

Ambities voor 2023

De ambities voor 2023 worden vertaald in de volgende thema's:

- 2.1 Versterking van kwaliteit en identiteit van Oisterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen
- 2.2 We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte
- 2.3 Het is veilig voor onze inwoners
- 2.4 Oisterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers

Financiën

De baten en lasten van dit programma worden hieronder schematisch weergegeven:

Lasten - € 23.355
Baten € 14.760
Saldo - € 8.595

Een toelichting wordt gegeven in de paragraaf "Wat kost het?".

2.1 Versterking van kwaliteit en identiteit van Oisterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen

Wat willen we bereiken?

In samenwerking met de gemeente Tilburg ontwikkelen we een integrale visie over de duurzame verstedelijking van het gebied Berkel-Enschot, Udenhout, Biezenmortel, Haaren, Oisterwijk, Heukelom en Moergestel (Koersdocument Oostflank). Deze visie vormt de basis voor ontwikkelingen op het gebied van wonen, bedrijven, recreatie en toerisme, natuur, landschap, landbouw en mobiliteit.

Het vormt ook de basis voor onderhandelingen met het Rijk en provincie over onze bijdrage aan nationale doelstellingen. Een concreet voorbeeld is het verhogen van het aantal woningen dat wij mogen bouwen volgens de provinciale prognose om een bijdrage te kunnen leveren aan de nationale woningbouwopgave. Hierbij geven we voorrang aan woningbouwprojecten die een bijdrage leveren aan de gemeentelijke woondoelestellingen. We geven uitvoering aan de afspraken over versneld bouwen.

Deze visie vormt ook de basis voor de actualisatie van de omgevingsvisie in 2023. Op 1 januari 2023 treedt naar verwachting de Omgevingswet (en daarbij de Wet Kwaliteitsborging Bouw) in werking. Om te voldoen aan de per 1 januari 2023 geldende wettelijke vereisten hebben we ons in 2022 voorbereid op de komst van de Omgevingswet. De transitie Omgevingswet loopt door tot 2029.

We willen de ruimtelijke kwaliteit van Oisterwijk versterken en een bijdrage leveren aan de gemeentelijke woningbehoefte. We willen een woningvoorraad die aansluit bij de woningbehoefte van de gemeente Oisterwijk, zowel kwalitatief als kwantitatief. Hieronder vallen ook voldoende betaalbare woningen en huisvesting van bijzondere doelgroepen. We willen daarbij voldoen aan de (versnelde) taakstelling voor huisvesting van vergunninghouders en aan de landelijke eisen op het gebied van woonwagengebeleid. Ook willen we de regionaal afgesproken opgave voor de huisvesting van short en midstay arbeidsmigranten realiseren.

Daarnaast willen we een bijdrage leveren aan het realiseren van de regionale woningbehoefte en inzetten op het realiseren van flexwonen. We willen inzicht in de behoefte aan woningen, zowel lokaal als regionaal. We willen ook zicht op de stappen die we zetten om hieraan een bijdrage te leveren door middel van datagestuurde werken.

We zetten in op een toekomstgerichte en duurzame landbouw. Ook zorgen we voor een passende oplossing bij de sloop of herbesteding van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen.

Wat gaan we daar voor doen?

Integrale visie Oostflank

We werken samen met gemeente Tilburg een Koersdocument Oostflank uit op de thema's wonen, mobiliteit, economie, natuur, landschap en landbouw. In het Koersdocument zetten we in op een natuur-inclusieve gebiedsontwikkeling, waarbij we zoeken naar ruimtelijk inpassingsvermogen om betaalbare woningen te realiseren en naar kansen zoals het versterken van de mobiliteitsnetwerk.

Omgevingswet

We voeren de acties uit die de VNG heeft opgesteld om klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet. We pakken het actualiseren van de omgevingsvisie verder op vanaf begin

2023 (na vaststelling SRBT Oostflank). Het college stelt in 2023 een gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit in en de legesverordening wordt volgens de Omgevingswet aangepast. We gaan werken met de door de raad vastgestelde kaders voor de vergunningsprocedure, de kaders voor participatie en het delegatiebesluit. Daarnaast evalueren de omgevingsdialoog, de intaketafel en omgevingstafel waar al mee wordt gewerkt. Samen met de Equalit gemeenten sluiten we aan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Versnelling woningbouw

We zetten in op de realisatie van grotere woningbouwprojecten met gebruikmaking van het afwegingskader woningbouw, waarbij woningbouwprojecten die een bijdrage leveren aan gemeentelijke doelstellingen voorrang krijgen.

Met het Koersdocument Oostflank en het versnellingsteam woningbouw maken we de ambitie van 150 woningen per jaar mogelijk. We realiseren flexwoningen. Indien nodig zetten we hiervoor via het grondbedrijf ook eigen grond in.

We geven uitvoering aan de acties die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Woonzorgvisie. Enkele van de initiatieven die we in 2023 starten zijn:

- We nemen deel aan Hart van Brabant onderzoeken op het gebied van regionale woningbehoefte. In 2022-2023 is dit het kwalitatief woningbehoefteonderzoek (kwbo) dat iedere 4 jaar wordt uitgevoerd.
- We ontwikkelen een lokaal digitaal informatiesysteem op het gebied van wonen en woonzorg met een bijbehorend dashboard.
- We maken de stap naar meerjarige prestatieafspraken met de corporaties over het aanbod van sociale huurwoningen (hierin nemen we de onlangs afgesloten landelijke prestatieafspraken mee). Zo werken we in strategisch partnerschap samen, ook op de lange termijn.
- We maken lokaal beleid voor woonwagendstandplaatsen.
- We verruimen de huisvestingsmogelijkheden binnen bestaande bouw (onder andere door het opstellen van een beleidsregel woningsplitsen).

Buitengebied

We geven uitwerking aan de visie op het buitengebied. Op het gebied van boomkwekerij en plantenteelt doen we dit in het kader van het project Versailles van het Noorden en het Koersdocument Oostflank. Op het gebied van stikstof doen we dit samen met de provincie en andere stakeholders, via de gebiedsgerichte aanpak Kampina en Oisterwijkse Vennen. We werken verder aan de ontwikkeling van Ruimte-voor-Ruimte-woningen (met daarbij aandacht voor mogelijkheden om kleinere kavels en dus goedkopere woningen te realiseren). Deze zijn gekoppeld aan de sanering van enkele varkenshouderijen en aan de sloop en herbesteding van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen.

Hoe kunnen we dat meten?

- Het aantal nieuwgebouwde woningen die voldoen aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen, waaronder de woonzorgvisie

Wat kost het?

Lasten - € 349
Baten € 391
Saldo € 42

2.2 We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Een veilige, toegankelijke, schone, groene en duurzame openbare ruimte voor onze inwoners om te wonen, werken en recreëren. Met oog voor de biodiversiteit en natuurwaarden op het gekozen kwaliteitsniveau.

We leveren – waar mogelijk in samenwerking met de regio Hart van Brabant – een bijdrage aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord en onze lokale Duurzaamheidsagenda. We zetten in op vermindering van de CO₂-uitstoot, onder andere door het verhogen van het aandeel opwekking hernieuwbare energie (zonnepanelen en wind). Om deze doelstellingen te kunnen behalen evalueren en actualiseren we de gemeentelijke Duurzaamheidsagenda en stellen we de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS) 2.0 vast.

Gemeente Oisterwijk is een groene en duurzame gemeente, die meewerkt aan de circulaire economie. Hierbij denken wij niet in afval, maar in grondstoffen. De landelijke VANG-doelstellingen zijn herijkt. De nieuwe VANG-doelstelling voor 2025 is het recyclen van 55% van de recyclebare stromen.

Onze inwoners gebruiken voet, fiets en openbaar vervoer voor zoveel mogelijk verplaatsingen. We ontmoedigen doorgaand verkeer door onze woonwijken. De gemeente blijft met de auto wel bereikbaar, inclusief bij de doelgroep passende parkeergelegenheid. We stimuleren het gebruik van duurzame vervoersmiddelen, zoals de fiets (voor verplaatsingen binnen 10 km) en openbaar vervoer ten opzichte van de auto. Daarnaast faciliteren we het gebruik van elektrische vervoermiddelen.

Wat gaan we daar voor doen?

Duurzaamheidsagenda en REKS

We evalueren en actualiseren de gemeentelijke Duurzaamheidsagenda en geven uitvoering aan de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS). Projecten die in 2023 in dit kader worden uitgevoerd of gecontinueerd zijn onder andere:

- Het stimuleren van energiebesparing en zonne-energie op (bedrijfs)daken.
- Het uitwerken van REKS-gebiedsopgaven met aandacht voor het opwekken van hernieuwbare energie en klimaatadaptatie.
- Het vaststellen van de voortgangsrapportage REKS 1.0.
- Het continueren van het project 'aanpak energie-armoede' door (via het energieloket Oisterwijk) inwoners te adviseren over energiebesparende maatregelen en deze, waar mogelijk, direct uit te voeren.
- Het verstrekken van leningen voor het verduurzamen en/of levensloopbestendig maken van woningen.
- Het stimuleren, faciliteren en regisseren van duurzaamheidsinitiatieven van inwoners, ondernemers, energiecoöperaties en andere organisaties.

Daarnaast continueren we de uitvoering van de Transitievisie Warmte en zetten daarvoor extra capaciteit in.

We nemen in 2023 een besluit over deelname aan het Regionaal Publiek Ontwikkelbedrijf REKS en voeren daarmee de motie Capaciteit REKS van uw raad uit.

Omdat klimaatadaptatie veel omvattend is, wordt in elk op te stellen beleidsstuk dat betrekking heeft op de openbare ruimte aandacht besteed aan klimaatadaptatie. Voor klimaatadaptatie buiten de openbare ruimte wordt een separaat beleidsstuk opgesteld.

Circulaire economie

In 2023 wordt een nieuwe grondstoffennota (voorheen afvalbeleid) opgesteld. We voeren activiteiten uit die leiden tot minder restafval en verbetering van de kwaliteit van de recyclebare stromen. We werken in 2023 aan projecten om bewustwording rondom recyclebare stromen te creëren, zodat inwoners nog beter afval kunnen scheiden en we de VANG doelstellingen bereiken. Rondom verschillende afvalthema's (scheiden, zwerfafval, etc.) willen we bewustwording onder bewoners, scholen en BSO's vergroten.

In 2021 is het traject gestart om te komen tot de toekomstbestendige milieustraat van de gemeente Oisterwijk. Wij zijn hiervoor in gesprek gegaan met de raad, bewoners en verschillende belanghebbenden. In 2022 wordt er minstens 1 scenario als voorkeur voorgelegd aan de raad, om deze in 2023 uit te werken. We verkennen de mogelijkheden rondom de invoering van een pasjessysteem en starten met de uitbreiding van de milieustraat Oisterwijk en de realisatie van een tweede weegbrug.

We nemen een coördinator voor het Circulaire Ambachtscentrum aan.

Vanaf 2023 kunnen we als gemeente gebruik maken van een SUP (single-use-plastics) vergoeding. Hiermee kunnen we onder andere opruimkosten van zwerfafval vergoeden. De hoogte van deze vergoeding wordt eind 2022 bekend gemaakt en zal vervolgens pas in oktober 2024 worden overgemaakt (over het jaar 2023).

Integrale visie openbare ruimte

We stellen een integrale Visie Openbare Ruimte vast, als basis voor het waarborgen van de ruimtelijke kwaliteit en efficiënt beheer. Na vaststelling van de Visie Openbare Ruimte, verwacht in het 4^e kwartaal 2022, starten we met het actualiseren van diverse beleidsstukken, zoals de Kadernota en beleidsplan Wegen en Openbare Verlichting en het Groenbeleid. Hierin komen groen en bomen op particulier terrein en ook groencompensatie aan de orde. Daarmee wordt de toezegging nagekomen zoals gedaan bij de PPN 2022.

In het op te stellen groenbeleid is aandacht voor biodiversiteit en natuurwaarden. Ook werken we hierbij het onderdeel 'Basiskwaliteit Natuur' verder uit. Samen met het B-team zetten we in op projecten om de biodiversiteit te verbeteren en stimuleren we onze bewoners hieraan bij te dragen.

In 2022 is een start gemaakt met het borgen van de ruimtelijke kwaliteit door een stedenbouwkundige blauwdruk te maken van het bestaande areaal (de Gebiedspaspoorten). Deze dienen als basis voor de Handboeken Openbare Ruimte, waarmee we consequenter en integraal overwogen de openbare ruimte kunnen inrichten en beheren. De basis is naar verwachting eind 2023 gereed.

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt aanbesteed (bestekken voor onderhoud bomen, onderhoud beplantingen (WSD), maaien bermen en sloten en machinaal onderhoud). Duurzaamheid is hierbij één van de gunningscriteria. Het aanbesteden van de nieuwe onderhoudsbestekken wordt naar verwachting duurder gezien de stijging van de brandstofprijzen en de krapte op de arbeidsmarkt. Om de kwaliteit en veiligheid van ons bomenbestand duurzaam in stand te houden is het noodzakelijk meer onderhoud en inspecties uit te voeren. Gezien de beperktere inzet van onze buitendienst nemen we onderhoud bomen mee in de aanbesteding om zo profijt te hebben van schaalvoordelen.

Infrastructuur

Naast het regulier onderhoud aan (onverharde) wegen, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en bermen, werken we verder aan het herstellen van de achterstand in het onderhoud door deze locaties zoveel mogelijk integraal en wijkgericht aan te pakken. Met de uitkomsten van de driejaarlijkse inspectie kunstwerken stellen we een uitvoeringsplan op.

Het beleidskader openbare verlichting actualiseren we met aandacht voor lichtvervuiling in het buitengebied. We geven uitvoering aan het herzien en het verduurzamen van de openbare verlichting in het buitengebied, waardoor we in de komende jaren ca. 800-1200 lichtmasten saneren.

Het Basis Rioleringsplan (BRP) is een beoordeling van het rioolstelsel met adviezen voor optimalisatie. Deze wordt momenteel opgesteld en eind 2022 afgerond. We werken aan een Programma Water en Riolerings (PWR, ter vervanging van v-GRP). Deze wordt uiterlijk begin 2023 voorgelegd aan de raad. De aanbevelingen uit het uitvoeringsprogramma worden in het PWR overwogen en mogelijk toegepast.

Groen

Voor de duurzame instandhouding van het openbaar groen en de bomen zijn reconstructies noodzakelijk. Dit pakken we integraal aan, samen met andere geplande werken. Soms zullen bomen moeten wijken en elders gecompenseerd worden. We richten ons, naast het regulier onderhoud, op het herstellen van de achterstand in het onderhoud door deze locaties zoveel mogelijk integraal en wijkgericht aan te pakken.

In het kader van doelmatig en duurzaam beheer van de bermen in het buitengebied en het stimuleren van de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups is er een Quickscan uitgevoerd. Op basis van deze Quickscan wordt het maabeleid voor 2023 afgestemd.

Vervoer

We stimuleren het gebruik van de fiets via een campagne en verbeteren fietsknelpunten. Bij herinrichtingen van wegen geven we langzaam verkeer prioriteit boven gemotoriseerd verkeer. We realiseren het Oisterwijkse deel van de snelfietsroute F58.

Overige initiatieven:

- We voeren de korte termijn maatregelen van het Verkeersplan Moergestel uit.
- We monitoren de afsluiting Kerkplein – Begijnhofstraat.
- We voeren een evaluatie uit van het 'vol-vrij' systeem op de parkeerplaats Spoorlaan.
- We zorgen voor meer en een goede spreiding van openbare laadpunten voor elektrisch vervoer (zowel voor auto als fiets).
- We faciliteren initiatieven op het gebied van duurzaam vervoer.

Hoe kunnen we dat meten?

- Het aantal verkeersdoden is jaarlijks 0.
- De hoeveelheid recyclebare ingezamelde afvalstoffen.

Wat kost het?

Lasten - € 10.430
Baten € 7.690
Saldo - € 2.739

2.3 Het is veilig voor onze inwoners

Wat willen we bereiken?

Oisterwijk heeft de doorlopende ambitie om een gastvrije gevarieerde gemeente te zijn, waar het goed wonen, werken en recreëren is. Veiligheid is hierin de bepalende factor, zowel objectieve veiligheid als subjectieve veiligheid. Het streven is een veilig en leefbaar Oisterwijk door minder criminaliteit, overlast en onveiligheidsgevoelens.

Wat gaan we daar voor doen?

In het veiligheidsbeleid is een aantal prioriteiten bepaald, namelijk 'hennep & synthetische drugs', 'overlast' en 'woninginbraken, fietsendiefstal en overvallen'. In het kader daarvan wordt een aantal concrete maatregelen ingevoerd of gecontinueerd:

- We optimaliseren de controles in het buitengebied, op bedrijventerreinen en op recreatieparken.
- We zetten een "Digitaal Opkopers Register" op om heling te voorkomen;
- We voeren BIBOB-toetsen uit bij o.a. drank- en horecaverunningen en bepaalde omgevingsvergunningen.
- We bespreken alle overlastmeldingen van jongeren met politie, BOA en R-Newt (jongerenwerk). Indien nodig maakt R-Newt binnen 6 weken een scan van de jongeren, aard van de overlast en locatie; We ontwikkelen een systematische aanpak van overlastgevend (hang)jeugd op basis van de scans door R-Newt en een analyse daarvan.
- We blijven zowel in- als extern inzetten op het bewustzijn en de meldingsbereidheid over georganiseerde criminaliteit.

Hoe kunnen we dat meten?

- Een hogere meldingsbereidheid met betrekking op georganiseerde criminaliteit.
- Een afname van het aantal meldingen over overlast, overvallen/ramkraken, openlijke geweldplegingen, woninginbraken en fietsendiefstallen

Wat kost het?

Lasten - € 2.431
Baten € 82
Saldo - € 2.350

2.4 Oisterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers

Wat willen we bereiken?

Een actieve, culturele, sportieve en gezonde leefstijl voor onze inwoners. We zetten in op stimuleringsprogramma's op het gebied van sport en cultuur, waarbij kwalitatieve sport-, cultuur-, beweeg- en speelvoorzieningen noodzakelijk zijn.

Het behouden van bestaande bedrijven en bezoekers en het aantrekken van nieuwe bedrijven en bezoekers die passen bij het economisch profiel van de gemeente Oisterwijk.

Wat gaan we daar voor doen?

Cultuur

We stellen in 2023 de nieuwe cultuurvisie vast. We onderzoeken de wensen en mogelijkheden voor een bibliotheekvoorziening in Haaren.

Sport en gezondheid

De verwachtingen van de inwoners op het gebied van sport en gezondheid neemt toe. Dit betekent dat er (meer) ingezet moet worden op preventie en een gezonde leefstijl.

In 2023 zullen er keuzes gemaakt worden op gebied van het leefstijlakoord. Er wordt gewerkt aan toekomstscenario's van het Staalbergven, waarover in 2023 een besluit wordt genomen. We beginnen met de herinrichting van sportpark Stokeind.

Economie en toerisme

We actualiseren onze Economische visie. We blijven werken aan een prettig vestigingsklimaat voor onze huidige en potentiële nieuwe ondernemers. We voeren acties uit binnen de pijlers van het economisch Uitvoeringsprogramma 2020-2022 (innovatie-, organisatie- en klantstrategie) door het inzetten van onze accountmanager ondernemers.

Wij zetten in op het verder verstevigen en verdiepen van de samenwerking voor, door en tussen ondernemers in diverse sectoren. Onze inzet betreft het creëren van meer bekendheid voor het ondernemersloket, ondersteuning van ondernemers bij ontwikkelingen op langere termijn (3 tot 5 jaar). Ook organiseren we thema georiënteerde sessies in samenwerking met diverse partners.

Onder de vlag van 'Bezoek Oisterwijk' zorgen we voor meer naamsbekendheid van Oisterwijk. Onze citymarketingorganisatie werkt aan een eenduidig en aantrekkelijk beeld, waarbij het buitengebied en het centrum één geheel zijn. Door deze verbinding bereiken we dat toeristen onze voorzieningen in zowel het centrum als het buitengebied bezoeken.

Hoe kunnen we dat meten?

- Een toename of minimaal gelijk houden van het aantal vestigingen van bedrijven
- Het aantal banen in recreatie en toerisme blijft minimaal gelijk
- Sportvoorzieningen voldoen aan de normen en toetsingscriteria van de betreffende bond

Wat kost het?

Lasten - € 4.905
Baten € 783
Saldo - € 4.121

Reguliere werkzaamheden 2023

Onderstaande infografic geeft een indruk van de werkzaamheden die de gemeente uitvoert voor haar inwoners.

Wat kost het?

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
2.1 Ruimtelijke ontwikkelingen	-382	-349	-321	-321	-300
2.2 Openbare ruimte	-9.442	-10.430	-10.319	-10.471	-10.599
2.3 Veiligheid	-2.283	-2.431	-2.431	-2.431	-2.416
2.4 Cultuur, sport en economie	-4.298	-4.905	-4.753	-4.889	-4.736
2.5 Grondbedrijf	-9.463	-5.241	-2.092	-3.682	-2.562
Totaal lasten	-25.868	-23.355	-19.916	-21.795	-20.613
2.1 Ruimtelijke ontwikkelingen	307	391	353	333	333
2.2 Openbare ruimte	7.153	7.690	7.690	7.690	7.690
2.3 Veiligheid	78	82	82	82	82
2.4 Cultuur, sport en economie	775	783	783	783	783
2.5 Grondbedrijf	11.566	5.814	2.086	5.705	5.705
Totaal baten	19.880	14.760	10.994	14.593	14.593
Saldo van baten en lasten	-5.989	-8.595	-8.922	-7.202	-6.020
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Stortingen reserves Grondbedrijf	-2.109	-579	0	-2.029	-3.149
Stortingen reserves	-2.109	-579	0	-2.029	-3.149
Onttrekkingen reserves	412	476	374	293	292
Onttrekk reserves Grondbedrijf	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	412	476	374	293	292
Mutatie reserves	-1.697	-103	374	-1.736	-2.858
Saldo	-7.686	-8.698	-8.548	-8.938	-8.877

Toelichting

Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen in de begroting 2023 benoemd.

Bedragen x € 1.000, V=voordelig verschil, N=nadelig verschil

Thema	Omschrijving	€	V/N
Ontwikkelingen uit PPN 2023 -2026			
2.1	Ruimtelijke ontwikk. Implementatie woonzorgvisie	-50	N
2.1	Ruimtelijke ontwikk. Opbrengst grondverkoop / huur / pacht	90	V
2.2	Openbare ruimte Dekking beleidsadviseur verkeer uit budget verkeer	90	V
2.3	Veiligheid Bijdrage Veiligheidsregio i.v.m. Haaren	-90	N
2.4	Cultuur/sport/econ Staalbergven continueren huidige exploitatie	-30	N
2.4	Cultuur/sport/econ Stokeind correctie kapitaallasten	-55	N
Ontwikkelingen na vaststellen PPN 2023 – 2026			
	Correctie kapitaallasten	171	V
	Indexering 4,8%	-257	N
2.2	Openbare ruimte Kostendekkendheid riool	-222	N
2.2	Openbare ruimte Verkeersplan Moergestel	-104	N
2.2	Openbare ruimte Duurzaamheidsagenda	-130	N
2.2	Openbare ruimte Hogere opbrengst papier (zie Progr. 1)	82	V
2.4	Cultuur/sport/econ Stokeind: tegemoetkoming Audacia i.v.m. kleedkamer	-300	N

Thema	Omschrijving	€	V/N
2.9	Grondbedrijf Mutaties n.a.v. actualiseren grondexploitaties	-2.337	N
Incidentele budgetten in 2023 vervallen			
2.1	Ruimtel. ontwikk. Amendement: versnellen sociale woningbouw	-300	N
2.4	Cultuur/sport/econ Advieskosten Sportpark Stokeind	-50	N

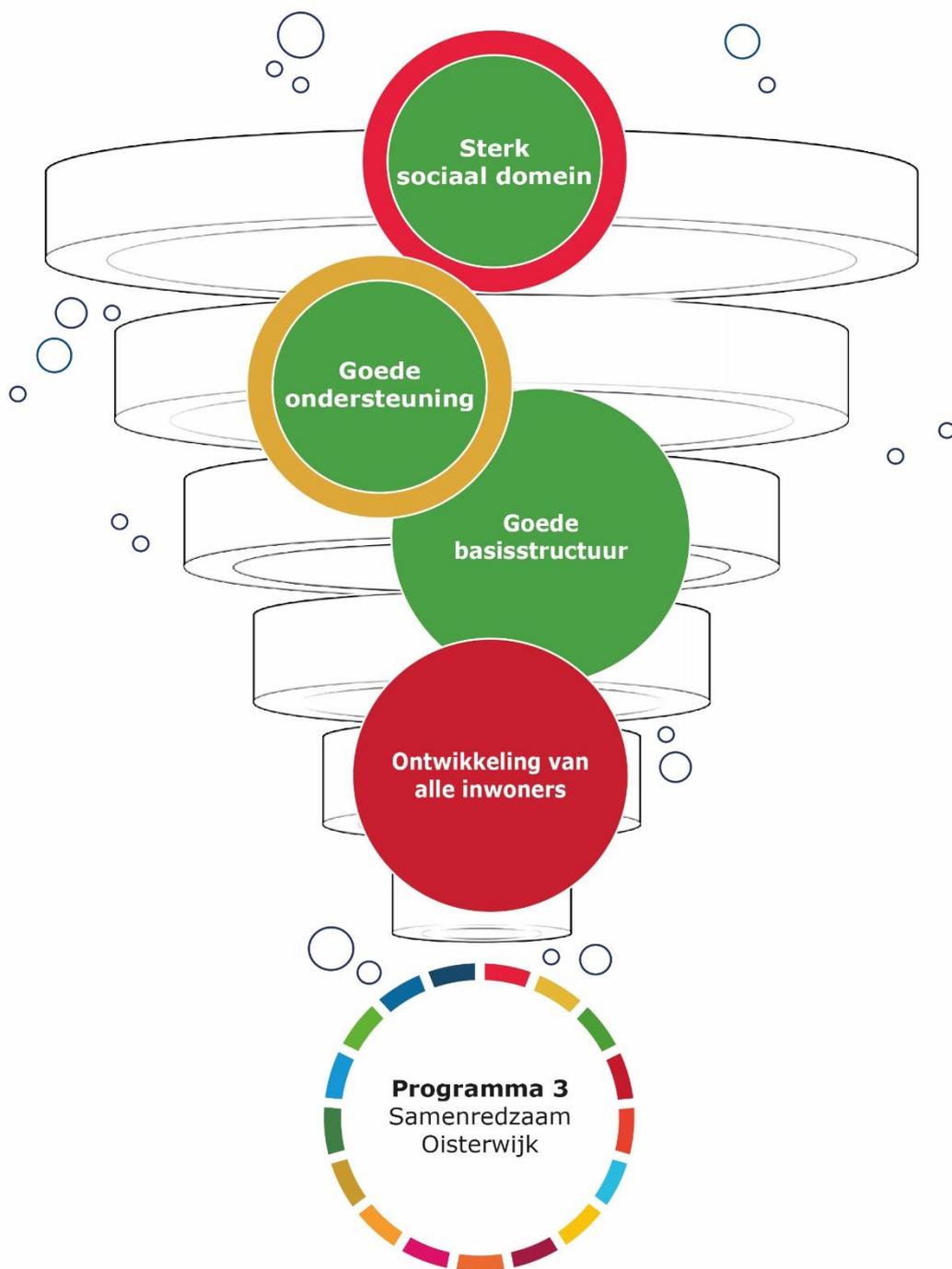
Investeringsen

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Rioolvervanging 2023 - 2026	1.239	1.300	1.300	1.300
Vervanging wegen investeringen 2023 - 2026	1.375	875	875	500
Openbare verlichting investeringen 2023 - 2026	200	200	200	200
Verkeersplan Moergestel 2023:				
- Kruispunten Rootven-Raadhuisstraat	80			
- Voetgangersvoorziening Kloosterlaan	25			
- Waterhoefstraat incl fietsvriendelijke bermen	300			
- Verbetering fietsverbinding Waterhoefstraat	30			
Aanp. installatie werf ivm elekt	50			
Vervanging tractor Claas	75			
Verv.Mitsubishi VL-971-S (Fuso C)	65			
Verv.Mitsubishi VL-975-S (Fuso C)	65			
Verv.Mitsubishi VL-976-S (Fuso C)	65			
Verv.Mitsubishi VL-991-S (Fuso C)	65			
Fiat Ducato (6-VLL-50) 2023	60			
Lamborghini tractor sport 2023	25			
Verv.Mitsubishi Canter kraan VL-		60		
Verv.Mitsubishi VL-973-S		52		
Verv.Mitsubishi VL-974-S (sport)		52		
Zoutstrooier 5 m3 (2024)		45		
Zoutstrooier 5 m3 (2024)		45		
Zoutstrooier 1 m3 opzet (2024)		33		
Zoutstrooier 0,8 m3 (2024)		33		
Zoutstrooier Haaren Fuso Haaren		33		
Sneeuwploegen (2024) sneeuwschuif		35		
Sneeuwborstels (groot en klein)		40		
Sneeuwschuiven klein 3 2024		40		
Opslag tank pekkel 2024		50		
Fiat Ducato (VP-184-V) 2024		60		
Fuso Canter breed gladheid (VV-4		52		
Grasmaaier sportvelden 2024		25		
Vervanging hogedrukrioolsput			45	
Vervanging Ford connect v-209-bd			70	
Vervanging Ford werf gladheid 20			35	
Vervanging Ford Ranger (V-397-DR			45	
Vervanging Ford Ranger (V-396-DR			45	

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Vervanging Ford Connect (V-210-B			70	
Tractor Deutz sportparken				80
Tractor Fendt				115
Houtversnipperaar en kar				45
Veegmachine, verticuteermachine				30
Bezandingswagen				32
Totaal	3.719	3.030	2.685	2.302

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Oisterwijk	Nederland
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2021	0,5	1,8
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2021	2,5	4,3
Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2021	1,2	1,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	2021	5,6	6,1
Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 inwoners 12-17jr	2021	10	8
Jongeren met delict voor rechter	%	2020	1	1
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2021	7,3	8,9
Banen	aantal per 1.000 inwoners 15-64jr	2021	748,1	805,5
Vestigingen (van bedrijven)	aantal per 1.000 inwoners 15-74jr	2021	209,6	165,1
Functiemenging verhouding banen/wonen	%	2021	51,2	53,3
Niet-sporters	%	2020	42,3	49,3
Omvang huishoudelijk restafval	aantal kg per inwoner	2020	95	170
Hernieuwbare energie	%	2020	20,6	26,9

Programma 3 Samenredzaam Oisterwijk

Algemene beleidsdoelstelling van dit programma

Doel van dit programma is een Samenredzaam Oisterwijk. Dat betekent dat inwoners, ondernemers, (zorg)organisaties en de gemeente er samen voor zorgen dat iedereen mee kan doen. Met inwoners waar dit (tijdelijk) niet zo is, zoeken we naar een oplossing, zo licht als mogelijk - zo zwaar als nodig. De zorg moet ook betaalbaar zijn voor de gemeente om zorg, nu en in de toekomst, te garanderen voor wie dat écht nodig heeft. In dit programma geven we aan wat we daar dit jaar concreet voor gaan doen.

Maatschappelijk effect

Inwoners ervaren dat ze worden geholpen op een manier die past bij de 4 bouwstenen van een Samenredzaam Oisterwijk: Oisterwijk is Inclusief, iedereen kan mee doen; Als er een hulpvraag is wordt die laagdrempelig en Dichtbij opgelost; Inwoners weten waar ze terecht kunnen en de communicatie rondom een hulpvraag en de oplossing is Duidelijk & Begrijpelijk. Inwoners met een hulpvraag ervaren dat gemeente en (zorg)organisaties Integraal denken dus vanuit de leefwereld van de inwoner en niet vanuit hokjes en schotten.

Ambities voor 2023

De ambities voor 2023 worden vertaald in de volgende thema's:

- 3.1 We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur
- 3.2 We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning
- 3.3 Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen

Financiën

De baten en lasten van dit programma worden hieronder schematisch weergegeven:

Lasten - € 30.542	
Baten € 5.844	
Saldo - € 24.698	

Een toelichting wordt gegeven in de paragraaf "Wat kost het?".

3.1 We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur

Wat willen we bereiken?

We streven ernaar dat iedere inwoner een goede balans en rust heeft in wonen, werken, het privéleven en financiën. Kortom bestaanszekerheid voor iedereen.

We streven naar een samenleving waarin inwoners mee kunnen doen en waarin inwoners omzien naar elkaar. We zetten in op samenredzaamheid en sterke dorpen, wijken en buurten. We ondersteunen inwoners om zichzelf te redden met hulp van mensen uit hun netwerk, buurt of wijk.

Het is voor onze inwoners duidelijk waar zij terecht kunnen met vragen over hulp en ondersteuning. Bij hulpvragen, worden zij adequaat geholpen. Hierbij ligt de nadruk op wat mensen zelf kunnen, met hulp van hun eigen netwerk of met ondersteuning vanuit de basisstructuur.

We stimuleren een gezonde leefstijl van onze inwoners. Het verminderen van eenzaamheid en het vergroten van de fysieke en mentale weerbaarheid en gezondheid is het uitgangspunt. Daarom zetten we ook in op het voorkomen en terugdringen van de psychische problematiek onder inwoners.

Wat gaan we daar voor doen?

Bestaanszekerheid

De route voor inwoners met een hulpvraag over geldzaken en/of schulden is duidelijk en begrijpelijk. Om mensen te bereiken en in beweging te laten komen maken we gebruik van communicatie via verschillende kanalen en routes. Mensen met problematische schulden worden geholpen met schuldenbewind. We zorgen ervoor dat schuldenbewind voor inwoners niet langer duurt dan noodzakelijk, door de rechter te adviseren over de inzet van schuldenbewind.

Samenredzaamheid

We werken de Koers 'Naar een Samenredzaam Oisterwijk' uit in een uitvoeringsplan voor 2023 – 2026. We onderzoeken de effecten en de impact van de dubbele vergrijzing op ons lokaal voorzieningen niveau. We gaan in 2023 ons subsidiebeleid herzien met als doel dat subsidies beter ingezet kunnen worden als middel om beleidsdoelen te behalen.

Daarnaast worden een aantal initiatieven in 2023 verder vormgegeven:

- In 2023 wordt de locatie Monseigneur Bekkersplein in Haaren verkend en uitgewerkt als mogelijke nieuwe plek voor het gemeenschapshuis Den Domp in plaats van de huidige locatie aan de Kerkstraat. De verkenning maakt onderdeel uit van een bredere ontwikkeling. Door het realiseren van een toekomstbestendig gemeenschapshuis dragen we bij aan ontmoeting en participatie in Haaren.
- We versterken wijkgericht werken door de pilot in Westend. Hierin werken we samen met partners aan een nieuwe werkwijze om samenredzaamheid in wijken en buurten te stimuleren.
- We leiden vrijwilligers op voor de inzet van ervaringsdeskundigen als 'klaarovers' naar zorg. Dit komt voort uit de aanpak die wij samen met partners en cliëntondersteuners hebben ontwikkeld.
- In 2023 zal een evaluatie plaatsvinden van het project Buurtgezinnen, waarbij we de preventie op het gebied van opvoedondersteuning versterken. Afhankelijk van de evaluatie zal besloten worden of we dit gaan opnemen in ons reguliere aanbod.

Ondersteuning door gemeente

We verbeteren de (fysieke) bereikbaarheid van Loket Wegwijs Oisterwijk en sluiten aan bij de ontwikkelingen in dorpen, wijken en buurten waar nodig.

We voeren de maatregelen uit de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) uit. Dat betekent dat we de dienstverlening voor het eerste contact van Loket Wegwijs versterken. Hierbij concentreren we ons vooral op onze zorgplicht naar kwetsbare groepen als onderdeel van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer. En we geven een impuls aan integraal werken binnen Loket Wegwijs door het versterken van casusregie bij complexe casuïstiek, die aansluit op onze nieuwe inkoop van Jeugd, Wmo en Participatie. Voor deze drie ontwikkelingen ontvangt de gemeente jaarlijks een bijdrage uit het gemeentefonds.

We versterken het gebruik van onze digitale sociale kaart (www.wegwijsinoisterwijk.nl en www.HaarenEEN.nl) met de inzet van de buurtverbindersaanpak die zorgt voor betrokkenheid, groei en borging. Waar mogelijk maken we gebruik van een wijk- of dorpsgerichte aanpak.

Gezondheid / GGD

Samen met de gemeenten in het werkgebied van GGD Hart voor Brabant werken we aan een nieuwe Regionale nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant voor 2024-2027.

We geven voor de doelgroep jeugd uitvoering aan het Leefstijlakoord Oisterwijk in samenhang met het Sportakkoord onder de paraplu van Natuurlijk Gezond Oisterwijk. Daarnaast geven een impuls aan het Leefstijlakoord voor andere doelgroepen.

Samen met de GGD Hart voor Brabant werken we aan een Kansrijke Start voor zoveel mogelijk Oisterwijkse kinderen door uitvoering van de programma's Stevig Ouderschap en Nu Niet Zwanger.

Inclusie

We voeren ons regenboogbeleid uit. Samen met onze partners geven we voorlichtingsprogramma's voor destigmatisering en inclusie. Hierbij hebben we extra aandacht voor LHBTQ+, mensen met een psychische kwetsbaarheid en het tegengaan van racisme.

Hoe kunnen we dat meten?

- Een 0-meting waarin we inzicht krijgen in het aantal inwoners wat gebruik maakt van Geldfit.nl voor laagdrempelige hulp bij schulden.
- Een 0-meting waarin we het aantal hulpvragen meten en op welke manier het eerste contact plaatsvindt (digitaal, telefonisch of fysiek).
- Meer inwoners met een hulpvraag maken gebruik van de fysieke bereikbaarheid van Loket Wegwijs Oisterwijk.
- Meer inwoners en partnerorganisaties maken gebruik van onze digitale sociale kaart.

Wat kost het?

Lasten - € 5.840	
Baten € 21	
Saldo - € 5.820	

3.2 We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning

Wat willen we bereiken?

We willen kwalitatieve en betaalbare zorg en ondersteuning zodat iedereen die het echt nodig heeft, nu en in de toekomst, passende zorg krijgt.

Transformatie van het sociaal domein door een meer integrale benadering.

Wat gaan we daar voor doen?

Kwalitatieve en betaalbare zorg

We implementeren en werken vervolgens met de nieuwe inkoop van Jeugdhulp, Wmo begeleiding en beschermd wonen die in 2022 in Hart van Brabant is voorbereid.

Parallel aan de nieuwe inkoop richten we regionaal Toezicht op het Sociaal Domein in.

We implementeren de Wet Breed Offensief. Deze wet is gericht op het bevorderen van arbeidsmarktkansen van mensen met een arbeidsbeperking. Het wetsvoorstel beoogt verdere stappen naar een inclusieve arbeidsmarkt te zetten voor mensen uit de Participatiewet.

We evalueren het eerste uitvoeringsjaar Wet Inburgering 2022.

Transformatie

Implementatie van Ontwikkelingsgerichte Arbeidsmatige Dagbesteding (OAD). Dit is een nieuwe, ontschotte, vorm van ondersteuning tussen Wmo en Participatiewet in. Deze vorm is het gevolg van de integrale inkoop sociaal domein Hart van Brabant.

We versterken de samenwerking tussen huisartsen en Loket Wegwijs Oisterwijk. We gaan een POH Jeugd GGZ inzetten om te zorgen voor meer passende verwijzingen. We gaan verwijzingen uit het medisch domein (inhoudelijk) beoordelen, zo dat de aanbieders de juiste zorg kunnen inzetten (zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk).

We voeren de pilot Wachttijden uit. Een belangrijk deel van wachttijden komt doordat sommige jeugdigen na behandeling, opnieuw zorg nodig hebben. In de pilot willen we dit voorkomen door geleidelijke afbouw van zorg en organiseren van nazorg in de eigen omgeving of bijvoorbeeld in de basisstructuur. Zodra deze interventie werkt, rollen we deze regionaal uit en starten we een nieuwe interventie.

Uitvoering sociaal domein

Binnen het sociaal domein zien we afgelopen jaren een ontwikkeling van steeds complexer wordende casuïstiek, zowel bij jeugd als bij WMO. Dit vraagt een andere aanpak van ons dan voorheen.

We willen tevens adequaat kunnen inspelen op landelijke ontwikkelingen zoals de energiecrisis, Oekraïne crisis, corona crisis (waarvan we nog steeds te maken hebben met effecten zoals uitgestelde zorg) en het algemeen verslechterde economisch perspectief voor minima.

Hoe kunnen we dat meten?

- Een 0-meting voor clienttevredenheid over zorg op basis van de nieuwe inkoop.
- Een 0-meting Ontwikkelingsgerichte Arbeidsmatige Dagbesteding
- Een vermindering van het aantal jeugdigen dat een tweede of derde indicatie aanvraagt.

Wat kost het?

Lasten - € 23.405	
Baten € 5.534	
Saldo - € 17.871	

3.3 Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen naar vermogen.

Wat gaan we daar voor doen?

We stellen nieuw onderwijsachterstandenbeleid vast voor de periode 2023-2026. We zetten in op vermindering van onderwijsachterstanden samen met onze onderwijsinstellingen en de kinderopvang.

We maken prestatieafspraken met de GGD zodat we in 2023 voldoen aan het nieuwe wettelijk percentage (50%) van te inspecteren bestaande gastouderopvang locaties in Oisterwijk.

Hoe kunnen we dat meten?

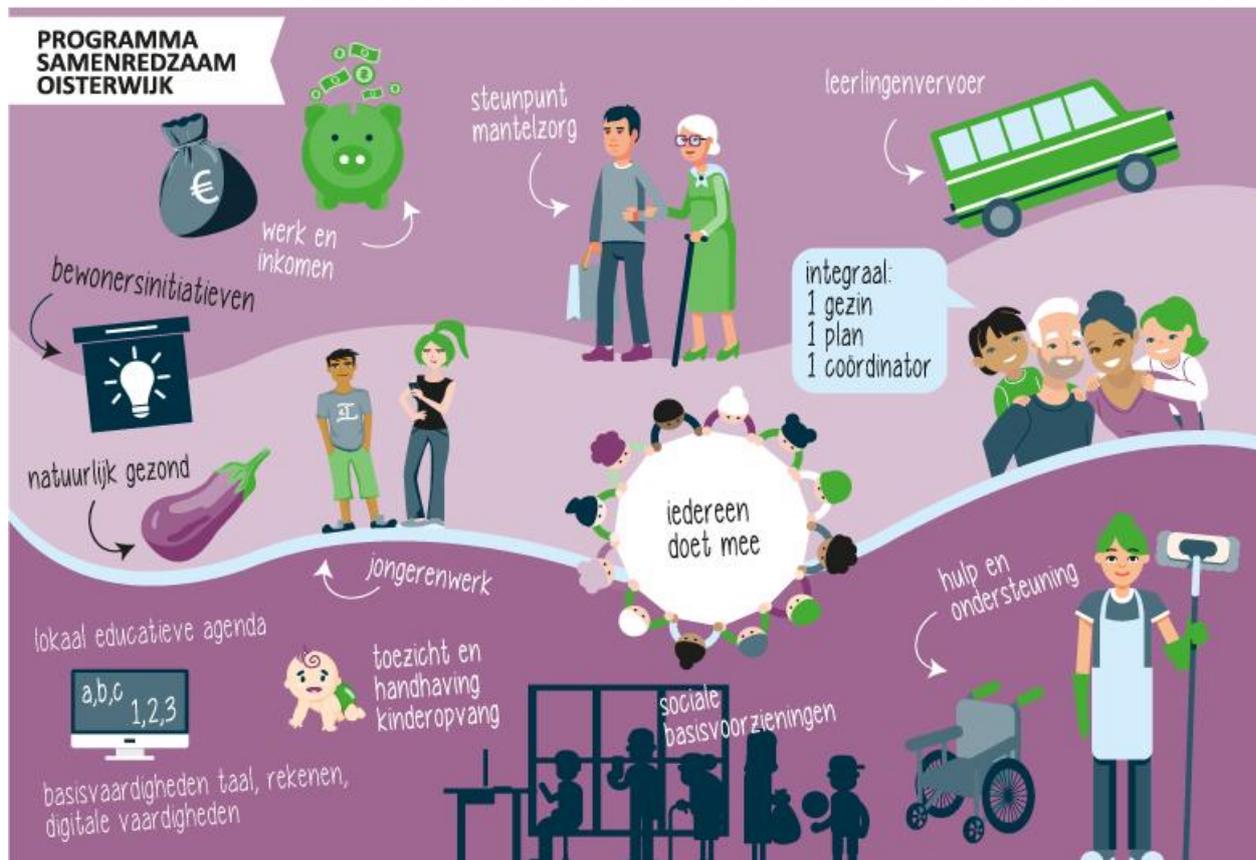
- Het aantal kinderen met een onderwijsachterstand daalt.

Wat kost het?

Lasten - € 1.297
Baten € 290
Saldo - € 1.007

Reguliere werkzaamheden 2023

Onderstaande infografic geeft een indruk van de werkzaamheden die de gemeente uitvoert voor haar inwoners.

Wat kost het?

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
3.1 Basisstructuur	-5.538	-5.840	-5.811	-5.811	-5.819
3.2 Goede zorg	-21.271	-23.405	-23.224	-23.101	-22.785
3.3 Ontwikkelen	-1.346	-1.297	-1.300	-1.300	-1.293
Totaal lasten	-28.155	-30.542	-30.335	-30.212	-29.897
3.1 Basisstructuur	21	21	1	1	1
3.2 Goede zorg	5.441	5.534	5.534	5.534	5.534
3.3 Ontwikkelen	276	290	290	290	290
Totaal baten	5.738	5.844	5.824	5.824	5.824
Saldo van baten en lasten	-22.417	-24.698	-24.511	-24.388	-24.073
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Stortingen reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	50	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	50	0	0	0	0
Mutatie reserves	50	0	0	0	0
Saldo	-22.367	-24.698	-24.511	-24.388	-24.073

Toelichting

Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen in de begroting 2023 benoemd.

Bedragen x € 1.000, V=voordelig verschil, N=nadelig verschil

Thema	Omschrijving	€	V/N
Ontwikkelingen uit PPN 2023 -2026			
3.2	Goede zorg	Indexering Jeugdhulp en WMO	-171 N
3.2	Goede zorg	Te weinig geraamd komst Haaren WMO	-350 N
3.2	Goede zorg	Te weinig geraamd komst Haaren Jeugd	-95 N
3.2	Goede zorg	3 ^e prognose HvB Jeugdzorgkosten	-271 N
3.2	Goede zorg	Strijdplanmaatregelen WMO (incl. vervoer)	-960 N
3.2	Goede zorg	Opgave sociaal domein	350 V
3.2	Goede zorg	Herschikking budgetten participatie	175 V
3.2	Goede zorg	WMO out of the box	30 V
3.2	Goede zorg	Jeugd out of the box	50 V
Ontwikkelingen na vaststellen PPN 2023 – 2026			
		Indexering 4,8%	-486 N
3.1	Basisstructuur	Aanpak vroegsignalering	-104 N
3.1	Basisstructuur	Maatregelen Parlementaire Ondervraging Kinderopvangtoeslag (GF)	-95 N
3.1	Basisstructuur	Bijdrage begroting GGD	-62 N
3.2	Goede zorg	Hogere kosten Jeugdhulp	-600 N
3.2	Goede zorg	Extra bijdrage Gemeentefonds WMO en Jeugd	-115 N
3.2	Goede zorg	Participatiebudget (GF / IU)	-234 N
3.2	Goede zorg	Kwaliteitsverbetering Participatie (zie Progr. 1)	82 V
3.2	Goede zorg	Begeleiding implementatie inkoop HvB	-56 N

Thema	Omschrijving	€	V/N
Incidentele budgetten in 2023 vervallen			
3.3	Ontwikkelen	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)	-50 N

Investerings

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Nieuwe Linde: inrichting en leerpakket 2023	49			
Totaal	49	0	0	0

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Oisterwijk	Nederland
Demografische druk	%	2022	81,5	70,3
Netto arbeidsparticipatie	%	2021	71,9	70,4
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2021	180,4	431,2
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners 15-65 jr	2020	145,4	202,0
Cliënten met maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inwoners	2020	590	Onbekend
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2020	3	6
Werkloze jongeren	% niet werkende kinderen van 16 t/m 22 jaar	2020	2	2
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2021	12,0	12,9
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2021	0,9	1,2
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2021	0,2	0,3
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (Vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2021	1,3	1,9
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	5,2	2,5
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	9	19

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

In deze paragraaf leest u over de stand van zaken en de beleidsvoornemens op het gebied van bedrijfsvoering.

Personeelsbeleid

Personele ontwikkelingen

Na de herindeling met Haaren is de formatie in 2021 met 13% gegroeid. In 2022 is de vaste formatie nagenoeg gelijk gebleven. Er is sprake van een toename op tijdelijke inhuur o.a. voor de implementatie van bijvoorbeeld nieuwe wetgeving en projecten. In de gemeente Oisterwijk ervaren we een toenemende druk van binnen- en buitenaf. Dit komt door een toename van gemeentelijke taken, eisen vanuit de samenleving (inwoners en ondernemers), maar ook door landelijke opgaven op majeure thema's zoals wonen, inburgering, energie en de asielopvang.

We analyseren ons personeelsbestand door middel van rapportages uit ons personeelsinformatie systeem. We maken een doorkijk naar de toekomst met als doel om ons voor te bereiden op de toekomstige personeelsbehoefte. We investeren in ontwikkeling van ons personeel door opleidingen aan te bieden en aandacht te hebben voor loopbaanwensen. Onze inzet is dat ons personeel beschikt over de juiste competenties en vaardigheden om invulling te geven aan de diverse beleidsterreinen. Daar waar dat niet lukt benutten we ons netwerk van regiogemeenten en expertisebureaus om onze taken uit te voeren en ambities te realiseren.

Arbeidsmarkt in beweging

De ambtelijke capaciteit staat onder druk. Er is meer capaciteit nodig, maar deze benodigde capaciteit is niet altijd op de arbeidsmarkt voorhanden. Het invullen van vacatures gaat moeizaam en de doorlooptijd om tot invulling te komen is lang. Het aantal moeilijk te vervullen vacatures neemt toe. Daar is in vrijwel alle domeinen en taakgebieden sprake van. Voor 2023 verwachten wij dat het moeilijk blijft om goed gekwalificeerd personeel aan te trekken voor financiën, ICT, ruimte en samenleving. We zullen nog meer moeten doen om te concurreren met andere branches om medewerkers aan ons te kunnen binden. Wij doen dat door het bieden van een aantrekkelijk arbeidsvoorwaardenpakket en door ons als werkgever te onderscheiden met een prettig werkklimaat met ruimte voor groei van medewerkers. Invulling geven aan onze werving vraagt om creatieve oplossingen waarbij we gebruik maken van slimme (digitale) wervingstechniek, samenwerking met wervingsbureaus en het inzetten van ons eigen netwerk van ambassadeurs, de medewerkers.

We blijven investeren in trainees en stageplaatsen door de gehele organisatie. Op deze manier creëren we doorstroom en houden we een goede balans tussen ervaren personeel met veel praktijkervaring en nieuw personeel met actuele theoretische kennis.

Hybride werken en huisvesting

We werken tijd- en plaatsafhankelijk. We zijn goed gefaciliteerd thuis en op kantoor, met ARBO technisch verantwoord meubilair en moderne communicatiemiddelen. Voor aanpassingen aan onze huisvesting onderzoeken wij wat daarvoor nodig is en richten ons op een duurzaam en toekomstbestendig pand dat past bij onze dienstverlening naar inwoners en ondernemers. Het huis van de gemeente wordt daarmee een aantrekkelijke werkomgeving en inspirerende plek voor ontmoeting.

Samenwerken met Goirle en Hilvarenbeek

Op diverse taakgebieden wisselen we medewerkers onderling uit of hebben we een gezamenlijk team geformeerd voor de drie gemeenten samen. Het uitbouwen van de samenwerking en het verder harmoniseren zijn een constant proces. Daar waar mogelijk implementeren we gedeelde werkprocessen, delen we kennis en wisselen we personeel uit. Samen met Goirle en Hilvarenbeek bieden wij een aantrekkelijke werkomgeving en groeimogelijkheden binnen de drie organisaties. Dit biedt kansen voor medewerkers en draagt bij aan efficiëntie, kennisdeling, kwaliteit en kostenreductie.

Waarmakers

Per 1 januari 2023 voeren wij een nieuwe organisatiestructuur in waardoor de domeinen goed georganiseerd zijn en ondersteund worden door een afdeling bedrijfsvoering. Binnen onze organisatie leggen wij verantwoordelijkheden laag in de organisatie. Leidinggevend en hanteren een coachende en faciliterende stijl van leidinggeven zodat medewerkers worden gestimuleerd om initiatief te tonen en hun talenten zo optimaal te benutten. Wij willen waarmaken wat we afspreken.

Planning & Control cyclus

Voor de P&C cyclus maken we gebruik van hetzelfde financieel systeem als Goirle en Hilvarenbeek. We werken zoveel als mogelijk met een uniform rekeningschema en hebben de financiële processen geharmoniseerd.

Binnen de gemeente Oisterwijk werken we aan de koers gemeente Oisterwijk en gaan we in 2023 verder aan het werken aan diverse bouwstenen om de organisatie te versterken. Zo ook de bouwsteen "processen", om zo ook steeds beter te sturen op wat we willen bereiken en de uitgaven die daarmee gemoeid gaan.

We werken met een programmastructuur, waarbij de raad op thema's kan sturen. Per thema zijn de doelstellingen, indicatoren en activiteiten zoveel mogelijk smart geformuleerd. De reguliere taken en activiteiten van de gemeente, de zogenaamde "going concern", waarbij de raad alleen op afwijkingen stuurt, komt wel tot uitdrukking in de financiële begroting maar niet in de afzonderlijke thema's. Op grond van de motie bij de jaarstukken 2021 werken we samen met de raad aan een steeds betere opzet om de leesbaarheid van de P&C documenten te verbeteren.

We onderzoeken in 2023 de mogelijkheden van het digitaliseren van de P&C-documenten.

Interne controle en interne beheersing

De gemeente Oisterwijk wil graag 'in control' zijn. Het 'in control' zijn betekent dat er grip is op de organisatie, zodat we in staat zijn om goed te kunnen (bij)sturen, niet voor verrassingen komen te staan en gestelde doelen worden behaald.

Ook in 2023 zal worden doorontwikkeld op de interne beheersing. Dat wil zeggen dat het team Kwaliteit niet alleen een controlerende rol achteraf invult, maar vooral aan de voorkant en gedurende de uitvoering van processen de afdelingen adviseert. Hierbij wordt gekeken naar een juiste scope, waarbij met name voor de belangrijkste en meest risicovolle processen interne controleplannen worden opgesteld, bevindingen worden doorgesproken en, door middel van advisering, procesverantwoordelijken ondersteund worden bij het doorvoeren van verbeteringen. Om hier invulling aan te geven hebben we een Intern Beheersingsplan (IBP) opgesteld dat we jaarlijks actualiseren. Een goed opgezette IBP is een belangrijke pijler waarop de gemeente Oisterwijk in het kader van planning en control moet kunnen steunen. Niet alleen voor wat

betreft het controleren en signaleren van tekortkomingen in de uitvoering, maar zeker ook voor het bijsturen en het afleggen van verantwoording. Met een toereikend IBP kan structuur aan de uitvoering worden gegeven.

Verantwoording rechtmatigheid door college

Er komt een wetswijziging die het college verplicht tot een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening. De rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de accountant afgegeven. Het college is verantwoordelijk voor een rechtmatige uitvoering van de begroting. Het is daarom aan het college om hier verantwoording over af te leggen. Een randvoorwaarde is dat de verantwoording over de rechtmatigheid efficiënt en effectief moet worden vormgegeven. Het vervallen van het oordeel over rechtmatigheid in de controleverklaring van de externe accountant is uitgesteld. De Tweede Kamer heeft inmiddels ingestemd met de invoering; instemming van de Eerste Kamer volgt waarschijnlijk ook in 2022. De invoering zal dan ingaan vanaf verslagjaar 2023.

Door het omarmen van procesmanagement en met behulp van het intern beheersingsplan, hebben wij hierop reeds geanticipeerd.

Informatiebeveiliging en privacy

Doordat enerzijds trends als digitalisering zich voortzetten in onze informatiesamenleving en anderzijds de digitale dreigingen jaarlijks toenemen, ligt de focus voor informatieveiligheid de komende jaren vooral op onze digitale weerbaarheid. De digitale weerbaarheid komt tot stand door te zorgen dat de betrouwbaarheid van de informatie(systemen) waarmee wij werken op orde is en blijft. Dit betekent dat de informatie beschikbaar, juist, volledig en actueel is, en dat tevens informatie op het juiste niveau is beveiligd. Door het op orde hebben en houden van onze digitale weerbaarheid wordt gestreefd naar het veilig en verantwoord gebruik van (persoons)gegevens, het voorkomen van schade door verstoring, uitval of misbruik van informatie(systemen) en, indien er toch schade is ontstaan, het herstellen hiervan.

In het kader van privacy worden (persoons)gegevens binnen de gemeenten zorgvuldig en rechtmatig verwerkt, zodat de rechten en vrijheden van de personen wiens persoonsgegevens wij verwerken worden geborgd. Belangrijk hierbij is dat wij transparant zijn ten aanzien van deze verwerkingen, zodat personen zicht hebben op de gegevens die van hen worden verwerkt, zij de regie kunnen hebben en houden over hun persoonsgegevens en wij op een juiste manier gehoor kunnen geven aan de rechten van betrokkenen. De focus ligt ook op toetsing op en advisering over digitalisering en de gevolgen hiervan voor onze medewerkers en burgers.

Gegevensmanagement, I-visie en samenwerking op Informatievoorziening

De rijksoverheid stelt hoge eisen aan de digitalisering van gemeentelijke dienstverlening. Om deze gezamenlijke uitdaging het hoofd te bieden en verdergaande digitalisering van informatie en processen voor een betere gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering te realiseren, is een strategische agenda opgesteld binnen het samenwerkingsverband Equalit. De strategische agenda die door de deelnemersraad van Equalit is opgesteld, geeft antwoord op de volgende vragen:

- Waarom digitaliseren we samen en waar zetten we op in?
- Hoe digitaliseren we samen?
- Wat hebben we nodig om samen te digitaliseren?

Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn:

- We werken voor onze inwoners, ondernemers en organisaties

- We werken data gedreven
- We werken op een moderne en betrouwbare infrastructuur

We gaan deze uitdaging aan middels de intentieverklaring "Samen op weg naar een excellente digitale dienstverlening", waarin de normen en waarden zijn opgenomen hoe we met elkaar de reis naar de toekomst maken. Met de intentieverklaring slaan de deelnemers de handen ineen voor een volgende fase in de samenwerking. Hierbij staan harmonisatie in uitvoering, applicatielandschap, inrichting en beheer voorop, om zo samen een eigentijdse en excellente digitale gemeentelijke dienstverlening te creëren. De leidende principes zijn het houvast om met elkaar het gesprek aan te gaan en onze organisaties mee te nemen in wat wij belangrijk vinden om stappen te zetten in de gezamenlijke route.

De volgende 6 principes staan centraal in ons denken en handelen:

- Samenwerken vanuit vertrouwen
- Klantvriendelijker
- Slimmer en goedkoper
- Innoveren door harmoniseren
- Resultaatgericht
- Solidair

Wet open overheid

Met ingang van 1 januari 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten zijn in elf openbare categorieën en goed te archiveren is. Deze wetswijziging raakt zowel onze dienstverlening als de inrichting van onze informatievoorziening.

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in het weerstandsvermogen van de gemeente en de risicobeheersing door de gemeente.

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's, waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de (weerstand)capaciteit, die een gemeente heeft om onvoorziene uitgaven, voortvloeiende uit de risico's, op te vangen. Het is de bedoeling dat de gemeente ook aangeeft hoe zij denkt deze risico's te beheersen.

Voor het kunnen beoordelen van het benodigde (minimale) weerstandsvermogen is het gewenst de aanwezige weerstandscapaciteit te analyseren, in samenhang met de omvang en de achtergronden van de risico's.

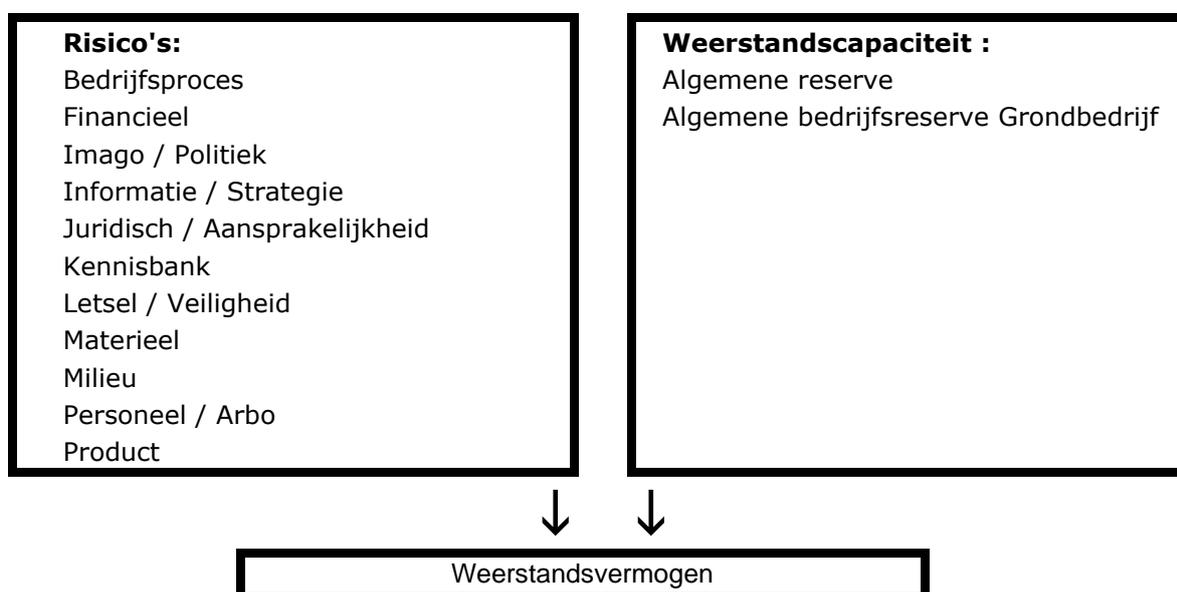
Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de in december 2018 vastgestelde Kadernota Risicomanagement worden de doelstellingen en begrippen betreffende het weerstandsvermogen en de risicobeheersing uiteengezet. Er zijn geen landelijke (wettelijke) normen voor de bepaling van de minimale weerstandscapaciteit. Iedere gemeente voor zich bepaalt deze norm. Deze norm staat in relatie tot de risico's die de gemeente loopt. De gemeente maakt gebruik van de normtabel zoals is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente.

We willen risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Oosterwijk bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

	Stand per 31-12-2022
Algemene reserve	10.883.201
Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf	2.880.057
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.763.258

Inventarisatie van de risico's

Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen is in samenwerking met de organisatie een risicoprofiel opgesteld.

Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Bij de inventarisatie zijn enkele tientallen risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht worden alleen de 15 risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Nr	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg
R175	De rechter spreekt uit dat de gemeente Oosterwijk geen aanslagen precariobelasting mag opleggen aan nutsbedrijven voor leidingen etc.	Financieel - De gemeente moet de opgelegde aanslagen intrekken waardoor financieel nadeel ontstaat.	Actief - Ondersteuning van goede juristen.	50%	max.€ 6.236.000
R215	Hoge inflatie, die onvoldoende gecompenseerd wordt door het Gemeentefonds	Financieel - Nadelig resultaat bij jaarrekening	Actief - Ontwikkelingen in circulaire volgen	50%	max.€ 850.000
R194	KVL: Uitgevoerde risicoanalyse op basis van geactualiseerde grex KVL versie 27.1 (zie paragraaf Grondbeleid)	Financieel - Hogere kosten / lagere opbrengsten waardoor de grex een negatiever resultaat laat zien.	Zie paragraaf Grondbeleid	100%	max.€ 370.000
R133	Ondernemers dienen claims in bij de gemeente, omdat zij schade ondervinden in hun bedrijfsvoering als het gevolg van het ruimtelijke beleid	Financieel - De gemeente heeft financiële schade	Actief - Ondersteuning van goede juristen. We blijven voortdurend in contact met de ondernemer.	15%	max.€ 1.250.000
R217	Krapte op de arbeidsmarkt, zowel bij gemeente als bij leveranciers / maatschappelijke partners	Financieel - Moeilijk om dienstverlening op orde te houden. Sociaal domein: Moeilijk om zorg op orde te houden. Risico op calamiteiten in de zorg, langere wachttijden, verergering problemen en inzet duurdere zorg.	Actief - Inzet op werving & selectie; Benadering inhuurmarkt; Ambities bijstellen	40%	max.€ 500.000
R44	Uitgaven sociale uitkeringen zonder (voldoende) financiële compensatie door het rijk	Financieel - Een (sterke) stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden kan leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente als het rijk deze stijging onvoldoende compenseert.	Actief - We proberen zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigden te begeleiden naar werk. Bij een overschrijding op het budget > 5% kan er	50%	max.€ 350.000

Nr	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg
			een beroep gedaan worden op een vangnetbudget bij het min SZW (onder strikte voorwaarden).		
R187	Toename van mensen in een kwetsbare positie waarvoor ondersteuning door de gemeente nodig is	Financieel - De gemeente is meer geld kwijt aan deze groep mensen dan op voorhand begroot.	Actief - Met Corona herstelplan wordt risico verkleind; Actief - Inzet diverse preventiemaatregelen zoals aanpak energiearmoede en ontwikkeling plan voor aanpak crises.	40%	max.€ 400.000
R218	Sociaal domein: diverse ontwikkelingen, zoals Jeugd (HvB), Beschermd wonen, maatschappelijke opvang waarvan onzeker is dat deze door rijk voldoende gecompenseerd worden	Financieel - Nadelig resultaat bij jaarrekening	Actief - Ontwikkelingen in circulaire volgen	30%	max.€ 500.000
R206	Langere termijn effecten corona	Financieel - Nadelig resultaat bij jaarrekening	Actief - Goede monitoring en gesprekken met maatschappelijke partners en ondernemers om indien noodzakelijk in te springen.	30%	max.€ 500.000
R128	Storingen of problemen t.a.v. installaties zwembad Staalbergven Risico dat Staalbergven niet binnen beschikbaar budget operationeel te maken is	Financieel - Eventueel moeten (delen van) installaties zoals luchtfilters vervangen worden of zijn ingrepen nodig aan de constructie van bad of gebouwen	Actief - Dekking in begroting voor calamiteiten Staalbergven	50%	max.€ 200.000
R53	Weersinvloeden, zoals overstromingen en zware stormen, die enorme schade aan de infrastructuur kunnen veroorzaken.	Financieel - Verhoogde kans op ongevallen, herstel van schade aan infrastructuur en eventueel extra inkoop	Actief - Periodiek (onderhouds)plannen worden bijgesteld en aangepast aan gewijzigde omstandigheden.	20%	max.€ 500.000
R192	Fusie voetbalverenigingen: risico door garantstelling lening	Financieel - Extra kosten voor de gemeente.	Actief - De gemeente monitort de financiën van de betrokken partij.	20%	max.€ 400.000
R170	De gemeente moet beleid aanpassen als gevolg van jurisprudentie	Financieel - Andere uitvoering en het gehoor geven aan de rechterlijke uitspraak leidt tot extra kosten	Actief - De gemeente houdt jurisprudentie goed in de gaten.	20%	max.€ 300.000
R213	Achtervangovereenkomst WSW	Financieel -	Actief - Goede Communicatie met WsW. Vooral als WsW financieel in de problemen komt.	1%	max.€ 10.000.000
R208	Niet volledig realiseren van de bezuinigingen op bedrijfsvoering en sociaal domein	Financieel - Nadelig structureel resultaat bij jaarrekening	Actief - Door de invulling van de bezuinigingen goed te monitoren kunnen we bijsturen en de kans verkleinen dat we de maatregelen niet realiseren.	30%	max.€ 200.000

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag van € 27.003.000 ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Op basis van de risicosimulatie is het weerstandsvermogen berekend: het is voor 90% zeker dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 6.356.585.

Weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 13.763.258}}{\text{€ 6.356.585}} = 2,2$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio valt in klasse B. Dit duidt op ruim voldoende weerstandsvermogen.

Let wel: De rapportage omtrent het weerstandsvermogen is een momentopname. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel negatief of positief beïnvloeden, waardoor het weerstandsvermogen een andere waardering krijgt.

Reserves

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle reserves in 2023.

	Boekwaarde 01-01-22	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 01-01-23	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-23
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>							
Algemene reserve							
Algemene reserve	4.239	9.896	-3.251	10.883	0	-411	10.472
Alg bedrijfsreserve grondbedrijf	2.771	2.109	-2.000	2.880	579	0	3.459
Subtotaal	7.009	12.005	-5.251	13.763	579	-411	13.931
Bestemmingsreserves							
Reserve overheveling	0	2.146	-2.146	0	0	0	0
Reserve investeringen maatschappelijk nut	7.837	0	-72	7.765	0	-296	7.469
Reserve Spaarverlof	44	0	0	44	0	0	44
Reserve voormalige voetbalkantines	1.255	0	0	1.255	0	0	1.255
Reserve onderhoud wegen	770	0	0	770	0	0	770
Reserve brede school en sporthal Haaren	1.237	0	0	1.237	0	0	1.237
Reserve erfpacht brede school Haaren	248	0	0	248	0	0	248
Subtotaal	11.392	2.146	-2.219	11.319	0	-296	11.023
Totaal reserves	18.401	14.152	-7.470	25.083	579	-707	24.955

Toelichting

Hieronder is per reserve een toelichting opgenomen van de mutaties in 2022 en de verwachte mutaties in 2023. De bestemmingsreserves van de voormalige gemeente Haaren zijn verwerkt conform de opgestelde balansverdeling.

Algemene reserve

De mutaties in 2022 zijn:

- De toevoegingen betreffen het resultaat, conform het raadsbesluit bij de jaarrekening 2021, van € 7.896.000 en de vrijval van € 2.000.000 uit de algemene bedrijfsreserve grondbedrijf.
- De onttrekkingen van in totaal € 3.251.000 bestaan uit posten die voortvloeien uit perspectiefnota's van voorgaande jaren van € 765.000. Daarnaast de onttrekkingen conform het raadsbesluit bij de jaarrekening, zijnde de storting in de bestemmingsreserve overhevelingen van € 2.146.000. Bij de vaststelling van de begroting 2022 zijn twee amendementen vastgesteld, zijnde € 40.000 voor visie dienstverlening en € 300.000 voor versnelling woningbouw.

De verwachte mutaties in 2023 zijn:

- De onttrekkingen betreffen een onttrekking van € 371.000, die voortkomt uit de Perspectiefnota 2022 en een onttrekking van € 40.000 voor visie dienstverlening (amendement bij begroting 2022).
- Er is in deze tabel geen rekening gehouden met het resultaat van de Berap 2022. Het resultaat was bij het opstellen van dit overzicht nog niet bekend.

Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf

In de begroting 2022 is een verwachte winstneming van € 2.109.000 geraamd. In 2023 is de verwachting dat het grondbedrijf € 579.000 winst maakt en dat dit wordt toegevoegd aan de Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf.

Reserve overhevelingen

Er is een bedrag gestort van € 2.146.000 in de reserve overhevelingen naar aanleiding van de vaststelling van de jaarrekening 2021.

Reserve kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut

De geraamde onttrekking in 2022 van € 72.000 en in 2023 van € 296.000 betreft de vrijval om de kapitaallasten te dekken van de investeringen in fietspad Haghorst deel 1 en 2, aanleg sportboulevard Den Donk, aanpassing spoorwegovergang Blokshekken, parkeerterrein 't Seuverick, Roonsestraat en fietspad Noordzijde spoor.

Reserve spaarverlof

Conform het raadsbesluit bij de jaarrekening 2017 is een bestemmingsreserve Spaarverlof gevormd van € 355.000. Het betreft een bestemmingsreserve voor medewerkers die eerder met pensioen gaan door hun verlofdagen op te nemen. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de jaarrekening bepaald wat de vrijval van de reserve wordt en in hoeverre de reserve aangevuld moet worden tot het gewenste niveau.

Reserve voormalige voetbalkantines

Conform het raadsbesluit bij de jaarrekening 2019 is deze bestemmingsreserve gevormd.

Reserve onderhoud wegen

In het raadsbesluit bij de jaarrekening 2020 is besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve onderhoud wegen. In 2021 is er een bedrag van € 770.000 gestort.

Reserve brede school en sporthal Haaren

In Haaren is deze reserve gevormd om een deel van de kosten van de bouw van de sporthal en brede school te dekken.

Reserve erfpacht brede school Haaren

In Haaren is deze reserve gevormd om de rentelasten te dekken voor de in erfpacht uitgegeven ondergrond van de school.

Voorzieningen

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle voorzieningen in 2023.

	Boekwaarde 01-01-22	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 01-01-23	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-23
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>							
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, etc.							
Voorziening pensioenen vml wethouders (APPA)	3.092	50	-100	3.042	50	-100	2.992
Voorziening pensioenen vml wethouders Haaren	1.864	0	-69	1.795	0	-86	1.709
Voorziening wachtgeld wethouders Haaren	267	0	-201	66	0	0	66
Voorziening personeel algemeen	173	0	-45	128	0	-45	83
Subtotaal	5.396	50	-415	5.031	50	-231	4.850
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden							
Voorziening beheerplan riolering	0	1.292	-1.292	0	1.560	-1.560	0
Voorziening subsidie Stimuleringsregeling goedkope koopwoningen provincie	13	0	-13	0	0	0	0
Voorziening sportaccommodatie Den Donk	194	121	-34	281	127	-30	378
Subtotaal	207	1.413	-1.339	281	1.687	-1.590	378
Totaal voorzieningen	5.603	1.463	-1.754	5.312	1.737	-1.821	5.228

Toelichting

Hieronder is per voorziening een toelichting opgenomen van de mutaties in 2022 en de verwachte mutaties in 2023.

Voorziening pensioenen voormalige wethouders (APPA)

Er wordt van uitgegaan dat de onttrekkingen ten behoeve van pensioenen in 2022 en 2023 € 100.000 zijn en de stortingen € 50.000.

Voorziening pensioenen voormalige wethouders Haaren

Een deel van de voorzieningen van de voormalige gemeente Haaren zijn overgenomen, zoals ook de voorziening pensioenen voormalige wethouders van Haaren.

Voorziening wachtgeld wethouders Haaren

In verband met de opsplitsing van Haaren is er in 2021 een voorziening getroffen voor wachtgelduitkeringen voor de voormalige wethouders.

Voorziening personeel algemeen

Er wordt jaarlijks een bedrag van € 45.000 onttrokken ten behoeve van uitkeringen bij ontslag.

Voorziening beheerplan riolering

De dotatie aan de voorziening wordt gebruikt om de gedane investeringen in het lopende jaar weg te boeken en een eventueel restant wordt gebruikt om al geactiveerde boekwaarden weg te boeken.

Voorziening subsidie Stimuleringsregeling goedkope koopwoningen provincie

Het gaat om middelen uit de provinciale subsidieregeling goedkope woningen 2007 - 2011. De planning is dat deze over een periode van 5 jaar (2017 - 2021) worden ingezet. De vrijval is ongeveer € 12.500 per jaar. Naar verwachting zal eind 2022 de stand van de voorziening 0 zijn.

Voorziening sportaccommodatie Den Donk

Er is in 2020 een nieuwe voorziening voor het groot onderhoud van Den Donk gevormd. De onttrekkingen vinden plaats aan de hand van het meerjarenonderhoudsplan.

Meerjarenbalans 2023 – 2026

(Bedragen x € 1.000.000)	Jaar rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	0,8	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Materiële vaste activa	66,5	80,7	77,5	76,3	74,8	71,5
Financiële vaste activa	1,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
Totaal Vaste activa	69,1	83,8	80,6	79,4	77,9	74,6
Vlottende activa						
Vorraden	5,9	3,3	4,3	5,9	4,5	3,3
Uitzettingen - vorderingen < 1 jaar	28,7	8,4	16,7	16,7	16,7	16,7
Liquide middelen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overlopende activa	2,3	4,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Totaal Vlottende activa	36,9	15,7	23,0	24,6	23,2	22,0
Totaal Activa	106,0	99,5	103,6	104,0	101,1	96,6
Vaste passiva						
Eigen vermogen	26,3	18,3	25,0	24,5	26,2	29,0
Voorzieningen	5,6	7,4	5,6	5,6	5,6	5,6
Vaste schulden > 1 jaar	51,6	54,2	59,0	60,0	55,3	48,0
Totaal Vaste passiva	83,5	79,9	89,6	90,1	87,1	82,6
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden < 1 jaar	12,7	5,9	4,2	4,2	4,2	4,2
Overlopende passiva	9,8	13,7	9,8	9,8	9,8	9,8
Totaal Vlottende passiva	22,5	19,6	14,0	14,0	14,0	14,0
Totaal Passiva	106,0	99,5	103,6	104,1	101,1	96,6

Kengetallen

Alle gemeenten moeten een tabel met financiële kengetallen opnemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven de gemeenteraad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente. Ook moet er in de jaarstukken een toelichting worden gegeven op de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen en wat dat betekent voor de financiële positie van de gemeente.

Er zijn landelijke waarderingscijfers voor deze kengetallen. Deze worden aan het einde van deze paragraaf toegevoegd. De gemeenteraad kan wel eigen normen stellen voor deze kengetallen en bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen. Voor de financiële kengetallen geldt, net als voor de weerstandscapaciteit, dat het coalitieakkoord het moment is om daar afspraken over te maken. Op dat moment kan de raad aangeven welk financieel beleid zij voor ogen heeft.

De kengetallen die in de begrotingjaarstukken moeten staan, zijn:

1A. Netto schuldquote: Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Dit kengetal wordt zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden, omdat bij leningen onzekerheid bestaat of ze allemaal worden terugbetaald. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

2. Solvabiliteit: Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

3. Structurele exploitatieruimte: Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

4. Grondexploitatie: De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

5. Belastingcapaciteit: Dit cijfer geeft inzicht in hoe de gemeentelijke woonlasten zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente mogelijk meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

<i>(Bedragen x € 1.000.000)</i>	Jaar rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1A netto schuldquote	46%	70%	62%	70%	67%	58%
1B netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	44%	69%	61%	69%	66%	58%
2 solvabiliteitsrisico	26%	18%	24%	24%	26%	30%
3 structurele exploitatieruimte	6,8%	3,2%	0,9%	1,5%	2,0%	-4,3%
4 grondexploitatie	6%	4%	5%	7%	6%	4%
5 belastingcapaciteit	110%	108%	109%	109%	109%	109%

Toelichting op de kengetallen

In de jaarrekening 2021 is Haaren definitief in de cijfers van gemeente Oisterwijk verwerkt. Bij het opstellen van de meerjarenbalans 2023 is daarom uitgegaan van de balans uit de jaarrekening 2021.

De schuldquote (nr. 1A en 1B) loopt op door de verwachte investeringen in 2022 (€ 9 mln.) en in 2023 (€ 5 mln.). Geld voor investeringen lenen wij bij de bank. Investerings vinden plaats in de sportboulevard, wegen, voetbalvelden, scholen en het rioolstelsel. In 2022 zijn het ook gedeeltelijk investeringen uit 2021 die worden afgerond in 2022.

De solvabiliteit (nr. 2) neemt in 2023 af door de verwachte investeringen, zie hierboven. Doordat de gemeente meer geld leent (vreemd vermogen) neemt de ratio af. Vanaf 2025 neemt de ratio weer toe door winstnemingen in het grondbedrijf.

Paragraaf Financiering

Deze paragraaf vloeit voort uit bepalingen van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet beoogt het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden en het beheersen van financiële risico's. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat in ieder geval de beleidsvoornemens van het risicobeheer van de financieringsportefeuille genoemd worden in deze paragraaf. Deze financieringsparagraaf is zowel voor de begroting als voor de programmarekening, in samenhang met de financiële verordening, een belangrijk instrument voor het transparant maken, het sturen, het beheersen en het controleren van de financieringsfunctie.

De rentevisie voor de komende vier jaar

De wet Financiering decentrale overheden (FIDO) beoogt de risico's die gemeenten lopen bij financiering te beperken. In Oisterwijk is die materie uitgewerkt in het Treasurystatuut 2017. Het treasurystatuut is in het najaar van 2021 geactualiseerd. Belangrijke elementen zijn:

Kasgeldlimiet

Onzekerheid over de toekomstige te betalen rente op de korte termijn brengt een risico met zich mee. In de Wet Fido is een kasgeldlimiet vastgelegd om het renterisico bij decentrale overheden te beheersen door een grens te stellen aan financiering op korte termijn. Dit betekent dat de korte schuld voor gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente-typische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven.

Renterisiconorm

Voor de lange termijn wordt de renteonzekerheid uitgedrukt in het renterisico. In de Wet Fido is een renterisiconorm voor decentrale overheden vastgelegd. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden (leningen met een looptijd van langer dan één jaar). Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen, dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moeten worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2,5 miljoen.

Visie college

Het college onderschrijft het belang van een adequate beheersing van rentekosten. De bepalingen van de wet FIDO en het treasurystatuut vormen het uitgangspunt van het handelen. De rente vormt een redelijk onberekenbare factor en is nauwelijks te sturen. Daarom staan wij op het standpunt dat we optimaal gebruik moeten maken van de mogelijkheden die de wet FIDO biedt, uiteraard met inachtneming van de hiervoor genoemde limieten. Meer dan het rentepercentage van een moment is voor ons van belang om de gemiddelde rente in de loop van de jaren zo laag en zo stabiel mogelijk te houden.

Kasgeldlimiet

(Bedragen x € 1.000)	2022	2023
Begrotingstotaal (totaal lasten)	84.481	87.532
Percentage regeling	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	7.181	7.440

Toelichting

De kasgeldlimiet voor de gemeente bedraagt € 7.440.000. Bij het opnemen van kasgeldleningen wordt rekening gehouden met deze limiet.

Gelet op de lage rente beoordelen wij periodiek of herfinanciering van onze leningenportefeuille tot de mogelijkheden behoort. De banken brengen echter boete in rekening bij vervroegde aflossing. Op dit moment is herfinanciering, gelet op de afkoopsommen van de leningen, nog niet interessant.

Renterisiconorm

(Bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
1. Renteherzieningen	0	0	0	0	0
2. Aflossingen	11.574	5.000	5.000	5.000	5.000
3. Renterisico (1 + 2)	11.574	5.000	5.000	5.000	5.000
4a. Begrotingstotaal	84.481	87.532	83.472	84.821	82.925
4b. Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	16.896	17.506	16.694	16.964	16.585
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	5.322	12.506	11.694	11.964	11.585
5b. Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting

Volgens de huidige prognose zal de gemeente voor het begrotingsjaar 2023 – 2026 onder de renterisiconorm blijven.

Overzicht van opgenomen geldleningen

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Start jaar	Loop tijd	Rente %	Saldo 01-01-23	Nieuw	Rente kosten	Aflossing	Saldo 31-12-23
BNG (1050)	1999	25	5,360	290	0	16	145	145
NWB (1065)	2013	12	1,914	3.000	0	57	1.000	2.000
BNG (1066)	2013	10	1,899	700	0	13	700	0
BNG (1067)	2014	10	0,885	1.500	0	13	750	750
BNG (1068)	2018	15	0,915	6.233	0	57	567	5.667
NWB (1069)	2018	15	0,970	6.600	0	64	600	6.000
BNG (1070)	2019	30	0,180	13.500	0	24	500	13.000
BNG (1071)	2020	10	0,060	9.600	0	6	1.200	8.400
Haaren BNG	1998	25	5,500	45	0	2	45	0
Haaren BNG	2016	10	1,020	3.500	0	36	0	3.500
BNG (1074)	2022	15	2,464	10.000	0	246	667	9.333
Totaal langlopende geldleningen				54.969	0	535	6.174	48.795

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de beleidsuitgangspunten voor het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Daarbij is gekozen voor een voldoende onderhoudsniveau en bijbehorend budget om de voorzieningen in stand te kunnen houden.

Het beleid over deze kapitaalgoederen is verwerkt in beheerplannen die voor verschillende kapitaalgoederen zijn opgesteld.

Beleidskaders

Eind 2022 wordt de Integrale Visie Openbare ruimte vastgesteld. Op basis van deze visie worden in 2023 de beleidsnota's Wegen, Openbare verlichting, Wegmeubilair, Civieltechnische kunstwerken en Groen geactualiseerd.

In verband met de invoering van de Omgevingswet werken we aan een Programma Water en Riolering (PWR, ter vervanging van het v-GRP).

In 2022 is een start gemaakt met het borgen van de ruimtelijke kwaliteit door een stedenbouwkundige blauwdruk te maken van het bestaande areaal (de Gebiedspaspoorten). Deze dienen als basis voor de Handboeken Openbare Ruimte, waarmee we consequenter en integraal overwogen de openbare ruimte kunnen inrichten en beheren.

De beheerplannen vormen de basis voor de meerjaren onderhouds- en investeringsplanningen.

Beleid	Jaar Herziening
Integrale Visie Openbare Ruimte	2032
Kadernota Rood (Wegen, Openbare verlichting, Wegmeubilair, Civieltechnische kunstwerken)	2023
Groenbeleidsplan	2023
Programma Water en Riolering (voorheen V-GRP)	2023
Kadernota vastgoed	2025
Nota Rationeel Gebouwenbeheer	2024

Het beleid, zoals in bovenstaande beleidsnota's opgenomen, wordt geactualiseerd indien daar noodzaak voor is.

Wegen

Binnen de gemeente beheren we ongeveer 2,44 miljoen m² aan wegverharding. Hiervan bestaat ongeveer 31% uit asfalt, 63% uit elementen en 1% uit beton. Daarnaast beheren we ongeveer 22 kilometer onverharde wegen. Het college hanteert de genormeerde beheerkostensystematiek volgens de stichting CROW (Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water-, en Wegenbouw en Verkeertechnieken). Op basis van deze norm worden de kwaliteitsniveaus weergegeven van de wegen. Voor Oisterwijk geldt dat we een onderhoudsniveau B ('voldoende') waarborgen en voor de centrumgebieden een onderhoudsniveau A ('goed').

De wegen in de gemeente Oisterwijk worden periodiek geïnspecteerd. Voor het laatst is dit in het voorjaar van 2022 gebeurd. Door middel van de inspectie wordt de staat van onderhoud op basis van schadebeelden vastgesteld. De percentages C- ('onvoldoende') en D ('slecht')-kwaliteit

bepalen de mate van benodigd (groot) onderhoud en de daarbij behorende benodigde budgetten. Het verwachte percentage onderhoudsbehoevende schadebeelden bedraagt ca. 10%.

Op basis van de uitgevoerde wegininspectie is een meerjarig investeringsplanning opgesteld om gestructureerd en efficiënt de noodzakelijke kwaliteitsverbeteringen door te voeren. Naast planmatig onderhoud wordt er groot onderhoud uitgevoerd. Hierbij ramen we per gebied de benodigde investeringen en kunnen we een financiële doorkijk bieden voor de korte tot middellange termijn. Deze is verwerkt in de begroting 2023. We werken er naar toe groot onderhoud in de nabije toekomst wijkgericht uit te voeren.

Er wordt een voorziening gevormd om kleinschalige C- en D-schades door middel van reparatie terug te brengen naar minimaal B-niveau. Deze reparatiewerkzaamheden vinden doorlopend plaats en worden met de voorziening geïntensiveerd.

Naast het planmatig onderhoud is in de exploitatie een budget opgenomen voor regulier dagelijks onderhoud. Dit betreft budgetten voor de uitvoering van straatreiniging, onverharde wegen en gladheidsbestrijding.

Openbare Verlichting

In de gemeente staan ongeveer 8.300 gemeentelijke lichtmasten.

Het doel van de openbare verlichting is om bij duisternis het openbare leven duurzaam en zo goed mogelijk te laten functioneren:

- Waarbij men geen gevoel van onveiligheid ervaart.
- Waarbij de weggebruiker zich op een veilige wijze moet kunnen verplaatsen.
- Waarbij verlichting de leefbaarheid (herkenbaarheid, sfeer) vergroot en de ruimtelijke inrichting wordt versterkt.
- Waarbij onnodige lichtvervuiling wordt voorkomen.

In de begroting 2023 is een investeringsbudget voor noodzakelijk onderhoud aan openbare verlichting opgenomen. Hiermee vervangen we oude masten en bouwen we inefficiënte armaturen om naar LED-verlichting.

Tevens voeren we een doorlopend project uit om het aantal lichtmasten in het buitengebied te verminderen. Hierbij zijn factoren als kostenbesparing op energie en onderhoud, vermindering van CO₂-uitstoot en lichtvervuiling bepalend.

Civieltechnische Kunstwerken

Onder civieltechnische kunstwerken vallen ongeveer 48 bruggen, vlonders en geluidschermen.

Voor het opstellen van het Beheerplan Civiele Objecten is een overzicht gemaakt van de hoeveelheid, de omvang, de vervangingswaarde en de onderhoudsbehoefte van de diverse civiele objecten. In de onderhoudsopzet wordt prioriteit gegeven aan de technische en constructieve instandhouding van kunstwerken en het borgen van de publieke veiligheid van de overige objecten.

In 2022 is een nieuw meerjarig onderhoudsprogramma Civieltechnische Kunstwerken opgesteld. De benodigde onderhoudsmaatregelen worden in een raamovereenkomst voor de komende 4 jaar opgenomen.

Groen

De gemeente Oosterwijk heeft circa 40.000 bomen in eigendom en beheer, circa 234.780 m² aan openbaar groen in de vorm van heesters en beplantingen, 42 ha gazon en 200 km bermen en sloten.

De hoofdlijnen van het groenbeleid zijn vastgelegd in de Kadernota Groen en in het Groenprogramma zijn deze beleidslijnen uitgewerkt op deelgebiedniveau (per wijk). Afgelopen jaar is gewerkt aan het verkrijgen van meer inzicht in het areaal ten behoeve van de (integrale) meerjarenplanning en de noodzaak meer integraal en efficiënter te gaan werken. Hiervoor is het areaal, ook in verband met de toetreding van Haaren, geactualiseerd en heeft dit als basis gediend voor het opstellen van de diverse groenbestekken.

De huidige onderhoudsniveaus zijn als uitgangspunt gehandhaafd: voor de centrumgebieden kwaliteitsniveaus A, de rest van de bebouwde kom niveau B, bosplantsoen en ruig gras op kwaliteitsniveau C.

In de begroting zijn budgetten opgenomen voor beheer en onderhoud van de bomen en de overige beplantingen en gazons. De afgelopen jaren is maar zeer beperkt grootschalig onderhoud uitgevoerd. We concentreren ons op het wegwerken van de achterstand in onderhoud door meer integraal en wijkgericht te gaan werken en vanuit een investering grootschaliger te vernieuwen.

Riolering en water

Het hebben van een actueel en geldig gemeentelijk rioleringsplan is een wettelijke verplichting vanuit onder andere de Wet Milieubeheer. Sinds 1 januari 2008 heeft de Rijksoverheid de zorgplicht ten aanzien van riolering uitgebreid naar drie zorgplichten:

- Zorgen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater naar een geschikt lozingspunt.
- Zorgen voor de inzameling, het transport en de verwerking van hemelwater, voor zover dit niet van particulieren kan worden verwacht.
- Zorgen voor het treffen van maatregelen in het openbaar gemeentelijk gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover het treffen van deze maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.

Het huidige stelsel bestaat bij benadering uit:

• Hoofdriool incl. putten	208,6 km
• Sloten en duikers	204,1 km
• Huisaansluitingen	12.500 stuks
• Kolken incl. leiding	14.325 stuks
• Hoofdgemalen	19 stuks
• Minigemalen	449 stuks
• Retentievijvers	42 stuks
• Infiltratie voorzieningen - kratten	225 m ²
• Infiltratiekelders	5 stuks

Op dit moment geldt het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (V-GRP 2015-2019). In het V-GRP is opgeschreven hoe de gemeente de komende jaren invulling wil geven aan haar zorgplichten ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater. Daarnaast wordt het huidige stelsel onderhouden

Eind 2019 heeft de raad besloten de geldigheidsduur voor dit plan te verlengen tot invoering van de Omgevingswet. Na herhaaldelijk uitstel van de invoering, treedt de Omgevingswet nu per

1 januari 2023 in werking. Voorbereidend op de Omgevingswet wordt een nieuw V-GRP opgesteld in de vorm van een Programma Water en Riolering (PWR). Bij het opstellen hiervan wordt gebruik gemaakt van de onderzoek- en beoordelingsmethodiek zoals opgenomen in de leidraad Riolering van de stichting RIONED en wordt er rekening gehouden met klimaat-adaptieve berging en verwerking van regenwater.

In de begroting zijn budgetten opgenomen voor vervanging van riolering en onderhoud. In het kader van integraal en wijkgericht werken wordt er bij investeringen in wegen en groen rekening gehouden met klimaat-adaptieve inrichtingen van straten en pleinen.

Gebouwen

De gemeente Oisterwijk telt in 2022 zo'n 55 vastgoedobjecten. Voor de verduurzaming van de vastgoedportefeuille wordt een plan van aanpak opgesteld.

In de meerjarenbegroting zijn per jaar budgetten opgenomen voor drie categorieën: correctief onderhoud, structureel planmatig onderhoud en incidenteel planmatig onderhoud. Nagenoeg alle in de meerjarenbegroting geplande onderhoudswerken zijn uitgevoerd. Alle gebouwen voldoen aan de afgesproken conditieniveaus.

Paragraaf Grondbeleid

Doelstelling

Doelstelling van het grondbeleid is de integrale benadering van gebiedsontwikkelingen. Hiermee wordt aangesloten op de belangrijkste doelen van het raadsprogramma. Door deze integrale benadering staat het rendement centraal dat de gemeente maatschappelijk wil realiseren door middel van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit rendement wordt afgezet tegen het financieel rendement van de ruimtelijke ontwikkeling op de gemeentebegroting. Zo ontstaat er een afwegingskader dat het gemeentebestuur in staat stelt om weloverwogen beslissingen te nemen over verschillende ruimtelijke ontwikkelingen.

De kaders zijn vastgelegd in de kadernota Grondbeleid die in 2019 is vastgesteld door uw raad. Integraliteit en flexibiliteit zijn uitgangspunten binnen dit grondbeleid. Daarnaast worden de komende jaren ook de thema's duurzaamheid, wonen en economie meegenomen. Dat wil zeggen dat ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Oisterwijk in ieder geval op deze drie thema's in beeld moeten brengen op welke wijze ze bijdragen aan de doelen die voor deze onderwerpen gesteld worden. Afhankelijk van de locatie kan het zijn dat er wordt afgeweken van deze beleidsthema's, door toevoeging van extra thema's of onttrekking van een thema. Hierdoor wordt gestreefd naar een integrale benadering van gebiedsontwikkelingen. Dit betekent dat niet alleen naar de financiële gevolgen van een ontwikkeling zal worden gekeken, maar ook naar de maatschappelijke impact.

Tot slot worden de doelstellingen als volgt geformuleerd:

- Invloed uitoefenen op het ruimtegebruik, opdat op diverse beleidsterreinen van de gemeente een gewenst maatschappelijk rendement gerealiseerd kan worden.
- Het realiseren van een zo goed mogelijk integraal resultaat in een ruimtelijke ontwikkeling, dat bestaat uit de optimale mix van maatschappelijk en financieel rendement.
- Een kader scheppen waardoor het gemeentebestuur in staat wordt gesteld om op basis van het integrale resultaat van de ruimtelijke ontwikkeling, keuzes te maken over:
 - De rol die de gemeente zelf wenst aan te nemen om een ontwikkeling gerealiseerd te krijgen.
 - De gewenste maatschappelijke doelen versus de daarmee verband houdende financiële gevolgen voor de gemeente.
 - De verschillende scenario's om tot ontwikkeling van een locatie/gebied te komen.
 - Eventueel noodzakelijke prioriteringen voor verschillende ontwikkelmogelijkheden.
- Duidelijkheid verschaffen over processen, spelregels en kaders die de gemeente hanteert in gebiedsontwikkelingen.

Kaders

Hieronder noemen wij kort de kaders zoals deze gelden in de kadernota Grondbeleid 2019:

Inzicht in rendement van gebiedsontwikkelingen

- Grondbeleid geeft inzicht in de gevolgen van een gebiedsontwikkeling. Dit is belangrijk omdat dit inzicht gebruikt kan worden om verschillende scenario's die mogelijk zijn voor een bepaalde locatie op een goede manier te kunnen beoordelen en om prioriteiten voor een ontwikkeling af te wegen.
- Grondbeleid geeft een kader voor de verschillende ambities die samen moeten komen in een ontwikkeling door deze met elkaar in verband te brengen en afwegingen daarin mogelijk te maken.
- Doordat de aanleiding van een ontwikkeling als uitgangspunt wordt genomen, kan voorafgaand aan besluitvorming over een ontwikkeling in beeld worden gebracht welke

ambities de gemeente Oisterwijk daadwerkelijk hiermee wil realiseren. Dit stelt de gemeente ook in staat om de juiste vragen te stellen aan partijen die willen ontwikkelen en hierdoor een goed overwogen besluit te kunnen nemen.

Situationeel grondbeleid

- Per gebiedsontwikkeling wordt via een afwegingskader tot een advies gekomen voor een door de gemeente aan te nemen rol. Doordat de gemeente per gebiedsontwikkeling een rolkeuze dient te maken voert de gemeente situationeel grondbeleid.

Juridische instrumenten

- Bij voorkeur resultaten op het gebied van grondaankopen bereiken op minnelijke (vrijwillige) basis;
- Wanneer dit niet mogelijk blijkt de publiekrechtelijke instrumenten Wet voorkeursrecht gemeenten en/of de Onteigeningswet inzetten;
- Kostenverhaal eigen projecten via marktconforme verkoopprijzen grond en kostenverhaal bij projecten derden bij voorkeur via een anterieure overeenkomst;
- Wanneer bij projecten derden niet tot overeenstemming kan worden gekomen dit alsnog afdwingen door vaststellen exploitatieplan.

Bepalingen bij gronduitgifte

- De verkoop/uitgifte van gemeentegrond wordt, waar mogelijk, afgestemd op de gewenste programmering uit het meest actuele woningbehoefteonderzoek (aantallen, soort woningen, planning, doelgroepen);
- Bij de uitgifte wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de prioritaire maatschappelijke thema's die genoemd zijn in hoofdstuk 4 van deze nota; wonen, duurzaamheid (inclusief groen) en economie. Afhankelijk van de locatie zijn meer/minder thema's mogelijk. Verder wordt rekening gehouden met demografische factoren en veranderingen in de markt;
- Bij grondverkoop voor woningen voor bijzondere doelgroepen en/of bedrijven wordt het anti-speculatiebeding toegepast (aangegeven in de algemene verkoopvoorwaarden). Het college kan, gemotiveerd, ontheffing hiervoor verlenen;
- Uiteindelijke bestemming van de grond wordt bepaald door afweging van alle opties en prioriteitstelling. Bij de besluitvorming wordt dit aangegeven.

Financiële kaders

- Hanteren van de voorschriften volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Transparant grondbeleid tijdens de planning en control cyclus (begroting, PPN, jaarrekening).

Grondprijzen

- De gemeente hanteert bij verkoop/uitgifte van grond op het betreffende beleid afgestemde marktconforme grondprijzen;
- In het begin van ieder jaar worden de richtprijzen voor verkoop van (diverse categorieën) woningen, bedrijfskavels, groen- en reststroken via een raadsinformatiebrief ter kennis aangeboden aan de raad.

Risico's en weerstandsvermogen

- Voor niet voorzienbare/moeilijk kwantificeerbare risico's binnen de grondexploitaties wordt, op basis van een jaarlijkse actuele risicoanalyse, de gewenste reserve bepaald;
- Om de risico's zoveel mogelijk te beperken worden, waar nodig, beheersmaatregelen genomen;

- Jaarlijks bij de programmabegroting en –rekening worden voorstellen gedaan over de hoogte van de algemene bedrijfsreserve grondbedrijf.

Transparant grondbeleid

Toepassen van de kadernota grondbeleid van de gemeente Oisterwijk door onder andere

- jaarlijks de grondexploitaties te actualiseren en door de raad vast te laten stellen ten behoeve van de begroting;
- verantwoording afleggen over de financiën en voortgang van de grondexploitaties in de paragraaf grondbeleid en in een afzonderlijk document bij de jaarrekening;
- actuele risico-inventarisatie KVL en inschatting van de risico's van de overige exploitaties. Het weerstandsvermogen van het grondbedrijf wordt telkens bij de jaarrekening hierop afgestemd.

Belangrijkste ontwikkelingen grondexploitaties

Zoals aangegeven in de Kadernota grondbeleid worden de grondexploitaties jaarlijks geactualiseerd. Bij de actualisatie kijken wij naar mogelijke wijzingen op de onderdelen kosten en opbrengsten, rente, (woning)programma en de planning. Op de grotere en langlopende exploitaties kijken wij ook naar indexeringen van kosten en opbrengsten. De laatste actualisatie hebben wij gedaan op basis van de werkelijke cijfers tot en met de jaarrekening 2021. De aanpassingen die wij nadien hebben aangebracht in de exploitaties zijn minimaal; we hebben de rente geactualiseerd en daarnaast waar nodig een indexatie doorgevoerd. Wij verwijzen voor meer informatie per grondexploitatie naar de bijlagen zoals wij deze bij het raadsvoorstel voor actualisatie van de grondexploitaties hebben gevoegd.

Financiën

Risico analyse

Op de door de gemeente geactualiseerde grondexploitatie van het KVL versie 27.1 is een risicoanalyse uitgevoerd. Daarbij zijn, onderverdeeld in een tweetal risicoclusters, vier risico's onderkend. Het totale risicobedrag heeft een omvang van € 370.000 en is als volgt over de clusters verdeeld:

- Baten : € 130.000
- Kosten : € 240.000

Binnen het risicobedrag heeft zich ten opzichte van vorig jaar een verschuiving voorgedaan van risico's van de baten naar de kostenzijde. De markt is minder risicovol geworden, terwijl er vanwege ontwikkelingen bij de planuitwerking kans is op het verder in tijd uitlopen van de grondexploitatie. Ten opzichte van vorig jaar is het risicobedrag daarom afgenomen met € 20.000 (5%). In de risico paragraaf is rekening gehouden met een bedrag van € 370.000 als risicovoorziening 2022 voor de ontwikkeling van het KVL-terrein.

De nieuwe risicoanalyse wordt steeds, zodra deze gereed is, besproken in de auditcommissie. De grondexploitaties KVL en Studiegebied worden tevens besproken in de auditcommissie.

Studiegebied KVL

In tegenstelling tot de verwachting is de grondexploitatie Studiegebied KVL niet eind 2021 afgesloten, maar blijft deze geopend totdat de openstaande vordering is betaald. Met de debiteur is een betalingsregeling afgesproken. De verwachting is dat de debiteur aan zijn betalingsverplichtingen zal voldoen, vandaar dat deze grondexploitatie niet (meer) bij de risicoanalyse is betrokken.

Overige grondexploitaties

De grondexploitaties De Leye, Bedrijfsweg en Pannenschuur Buiten hebben op basis van de laatst bekende gegevens een verwacht positief eindresultaat. De Wingerd en de Merodelaan zijn per 31 december 2021 met een verlies afgesloten. De prognose voor de Merodelaan was vorig jaar nog positief met een eindwaarde van ca. € 0,5 miljoen.

De grondexploitaties Beekdal en 't Hopveld, overgenomen van Haaren, zijn dit jaar aan het grondbedrijf toegevoegd. Beide grondexploitaties hebben een negatief eindresultaat, maar in de balansverdeling van 2020 is hiermee rekening gehouden.

Voor de grondexploitaties met een verwacht negatief eindresultaat zijn conform BBV voorschriften verliesvoorzieningen getroffen. Bij de jaarrekening 2021 is voor de risico's overige exploitaties daarvoor een bedrag gereserveerd. Dit bedrag is op basis van de nieuwe cijfers bijgesteld.

Winstprognose grondbedrijf

Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties kan de volgende indicatieve prognose worden gemaakt van de onderhanden projecten:

(Bedragen x € 1.000)	Totaal BW 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming restant	Eind totaal
KVL - Terrein	-9.132	966	2.771	-460			3.277	-5.855
KVL - Studiegebied	-2.832	56	56	56	56	112	336	-2.497
De Leye	-580	-49	-49	-971	1.322	1.553	1.806	1.226
Bedrijfsweg	-317	-51	-139	-384	2.089	2.755	4.270	3.953
Pannenschuur Buiten	7.639	-289	777				488	8.126
Beekdal	-225	-201	308	109			216	-9
Hopveld	-1.830	555	559				1.114	-716
De Wingerd	-32							-32
Merodebaan	-41							-41
Totaal	-7.352	987	4.283	-1.650	3.467	4.420	11.507	4.155

Opmerkingen:

- De reeds afgesloten grondexploitaties (< 2021) zijn buiten beschouwing gelaten en niet meer in dit overzicht opgenomen.
- De verwachte winstnemingen worden in een apart overzicht gepresenteerd.
- De kosten en (verwachte) verliesgevendende projecten (KVL en Studiegebied, De Wingerd, Merodelaan, Beekdal en Hopveld) worden in het rood weergegeven. Voor de genoemde bedragen zijn al voorzieningen aanwezig.
- De winstprognose is ten opzichte van de jaarrekening 2020 gewijzigd. We hebben de rentelasten geactualiseerd, dit betreft een geringe negatieve wijziging van 0,65% naar 0,67%.
- Op basis van de actualiteit zijn de opbrengsten van de De Leye en Bedrijfsweg nu realistisch in de tijd en in de grondexploitaties verwerkt.

Voor de Leye is ten opzichte van de begroting 2021 de opbrengst met € 0,5 miljoen afgewaardeerd. Bij de actualisatie van 2022 is voor het inrichten van het openbaar gebied gerekend met een hoog kwaliteitsniveau en is het geprognosticeerde resultaat nogmaals naar beneden bijgesteld.

- Daarnaast is de grondexploitatie Merodelaan per 31 december 2021 afgesloten en wordt de Ruimte voor Ruimte – titel niet ingezet. De geprognosticeerde opbrengst van ca. € 0,5 miljoen komt hierdoor te vervallen, waardoor de grondexploitatie nu een negatief eindresultaat heeft.
- Tot slot is op verzoek van de raad een aanvullend onderzoek naar het nut en noodzaak van het ontwikkelen van bedrijfsterreinen (Bedrijfsweg) in Oisterwijk onderzocht. Het onderzoek is afgerond en de resultaten hiervan zijn in juli 2022 aan de raad gepresenteerd.

Methode (tussentijdse) winstnemingen bij grondexploitaties

Sinds 2017 zijn de BBV voorschriften voor de wijze van (tussentijdse) winstneming bij de grondexploitaties gewijzigd. In het kort moet het percentage gerealiseerde kosten en het percentage gerealiseerde opbrengsten worden losgelaten op de totale winstraming van het project, de zg. Percentage of Completion (PoC)-methode.

Op basis van de PoC-methodiek zijn voor de grondexploitaties met een positief eindresultaat de (tussentijdse) winsten 2021 berekend en opgenomen. In onderstaand tabel wordt de prognose van de winstuitnames weergegeven.

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Pannenschuur Buiten	1.897	282	579			
Bedrijfsweg					1.546	2.406
De Leye					483	743
Totaal	1.897	282	579	0	2.029	3.149

Paragraaf Verbonden partijen

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Verbonden partijen voeren meestal gemeentelijke taken uit met een groot politiek belang. Ze leveren een bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert gemeenten niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's. Om voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen is aandacht voor de sturingsrelatie en risicobeheersing bij verbonden partijen belangrijk.

Een partij wordt beschouwd als een verbonden partij als de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft in die partij.

Er worden vier categorieën van verbonden partijen onderscheiden, te weten:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Vennootschappen
3. Stichtingen en verenigingen (niet van toepassing in Oisterwijk)
4. Overige verbonden partijen (niet van toepassing in Oisterwijk)

Gemeenschappelijke regelingen

GGD Hart voor Brabant, gevestigd te 's-Hertogenbosch

Doelstelling	Het bewaken, beschermen en bevorderen van de volksgezondheid.
Publiek belang en reden voor deelname	Uitvoeren van de Wet publieke gezondheid (Wpg), die de gemeente verplicht tot het instellen en in stand houden van een gezondheidsdienst. Toezichtstaken Wet kinderopvang. Bijdrage leveren aan het opschalen bij grote incidenten.
Wijze van samenwerking	De GGD voert de wettelijke gemeentelijke taken uit en levert bouwstenen aan voor de 4-jaarlijkse vaststelling van het regionale gezondheidsbeleid, waarin ook een lokale paragraaf is opgenomen.
Zeggenschap van de gemeente	Gemeenschappelijke regeling van 25 gemeenten (regio's Midden-Brabant, 's-Hertogenbosch en Brabant-Noordoost). Het Algemeen Bestuur heeft 25 leden, van elke gemeente 1 collegelid met 1 stemrecht. Het Dagelijks Bestuur heeft 7 leden.
Financieel belang	De inwonersbijdrage 2023 voor Oisterwijk bedraagt € 1.208.671 (inclusief lokale accenten van € 101.038). Dit is gebaseerd op een bedrag per inwoner van € 37,18. Het exploitatieresultaat 2021 van de GGD Hart voor Brabant bedroeg € 238.000 positief. Het eigen vermogen begin en ultimo 2021 bedroeg resp. € 7,8 mln. en € 7,7 mln.
Overige relevante gegevens en risico's	Verdere samenwerking met RIVM/VWS en andere GGD-en inzake infectieziektebestrijding. Afstemmen WMO met werkzaamheden GGD (uitvoering regionaal en lokaal gezondheidsbeleid). Vergroten van de veiligheid in samenwerking met de veiligheidsregio's.

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg

Doelstelling	Uitvoering van alle vergunning-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) op het gebied van milieu die behoren tot het verplichte basistakenpakket, aanpak van ketenvraagstukken en milieucriminaliteit (regio-overstijgende taken) en uitvoering van verzoektaken van gemeenten en provincie (milieutaken die niet tot het basistakenpakket behoren).
Publiek belang en reden voor deelname	Iedere gemeente is verplicht een groot aantal milieutaken (de zogenaamde basistaken) uit te laten voeren door een omgevingsdienst. Voor de gemeente Oisterwijk is dat de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Dit biedt de volgende voordelen: <ul style="list-style-type: none">• Er is een kritische massa georganiseerd die het mogelijk maakt om te beschikken over de vereiste menskracht en deskundigheid.• Geen verschil meer in de aanpak van de handhaving en behandeling van burgers en bedrijven.• De mogelijkheid om omgevingsproblemen aan te pakken die afzonderlijke besturen te boven gaan.• De informatiehuishouding- en uitwisseling stroomlijnen voor de aanpak van de zware en georganiseerde milieucriminaliteit.
Wijze van samenwerking	De juridische verankering is geregeld via een Gemeenschappelijke Regeling.
Zeggenschap van de gemeente	Aan de Gemeenschappelijke Regeling nemen 27 gemeenten en de provincie deel. Deze 28 partners zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. Wethouder Eric Logister is afgevaardigde van de gemeente Oisterwijk in het algemeen bestuur.
Financieel belang	De (voorlopige) bijdrage van de gemeente Oisterwijk in de begroting 2023 van de OMWB bedraagt € 696.172. De definitieve invulling van de bijdrage vindt plaats aan de hand van het bestuurlijk vast te stellen werkprogramma 2023 en de eindafrekening gebeurt op basis van de werkelijk afgenomen producten en diensten.
Overige relevante gegevens en risico's	Naar verwachting treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. De invoering van de wet betekent een grote verandering voor de taakuitoefening en werkwijze van de OMWB. Ondanks het feit dat de OMWB daarop goed voorbereid is, begint het feitelijke veranderproces pas na de inwerkingtreding. De financiële gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet in te schatten. Daarnaast zijn als gevolg van de Russische invasie van Oekraïne de prijzen van olie en gas en bepaalde grondstoffen aanzienlijk gestegen. Ook dit kan impact hebben op het toekomstig kostenniveau van de OMWB.

Veiligheidsregio Midden- en West Brabant, gevestigd te Breda

Doelstelling	De Veiligheidsregio is ingesteld om de crisisbeheersing en rampenbestrijding in ons land te verbeteren, zodat burgers beter beschermd worden tegen de risico's van brand, rampen en crisis.
Publiek belang en reden voor deelname	De deelname is verplicht op basis van de bestaande regelingen, zoals de Wet Veiligheidsregio's.
Wijze van samenwerking	Onder de basistaken van de Veiligheidsregio behoren het in stand houden van een brandweer, de bijbehorende meldkamerfunctie en het organiseren van rampenbestrijding en crisisbeheersing. In het programmaplan van de Veiligheidsregio zijn daarnaast een aantal thema's gedefinieerd waar extra aandacht voor is.
Zeggenschap van de gemeente	In de Veiligheidsregio nemen 24 gemeenten deel. De gemeente Oisterwijk wordt vertegenwoordigd door de burgemeester, die net als de andere gemeenten één stem heeft in het algemeen bestuur. Daarnaast is de burgemeester lid van het dagelijks bestuur met de portefeuille middelen.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Oisterwijk aan de Veiligheidsregio Midden-West Brabant in 2023 is € 1.859.148.
Overige relevante gegevens en risico's	Er is een risico op ongewenste budgetoverschrijdingen. Het eventuele aandeel van Oisterwijk hierin is echter dermate klein dat dit specifieke risico voor onze gemeente te verwaarlozen is. Daarnaast is er gezien het huidige financiële beleid geen reden om deze risico's als onaanvaardbaar te beschouwen.

Sociale werkvoorziening WSD, gevestigd te Boxtel

Doelstelling	De Wet sociale werkvoorziening uitvoeren.
Publiek belang en reden voor deelname	Deelname aan de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap De Dommel maakt volwaardige participatie mogelijk.
Wijze van samenwerking	De gemeenschappelijke regeling levert in opdracht van de gemeente Oisterwijk een aantal gesubsidieerde arbeidsplaatsen, die op voorhand zijn bepaald in een contractspecificatie.
Zeggenschap van de gemeente	<p>Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB).</p> <p>Het AB bestaat uit een raadslid per deelnemende gemeente; voor de gemeente Oisterwijk is dit Mevr. M. Hesselberth. Er zijn 9 deelnemende gemeenten met elk 1 stemrecht.</p> <p>Het DB bestaat uit een wethouder per deelnemende gemeente. Voor de gemeente Oisterwijk is dit Dhr. Dankers.</p>
Financieel belang	<p>De WSD werkt binnen het budget voor de Sociale Werkvoorziening en Participatie dat de gemeente Oisterwijk meerjarig beschikbaar heeft voor de doelgroep. De beschikbare bedragen worden bij elke circulaire van het rijk herzien. Het bedrag voor Sw voor 2023 is op basis van de meicirculaire 2022 een bedrag van € 3.832.346.</p> <p>De bijdrage in bestuurs- en indicatiekosten voor 2022 voor Oisterwijk bedroeg € 25.860.</p> <p>De algemene reserve bedraagt per 01-01-2021 € 14,7 mln. en per 01-01-2022 € 10,3 mln.</p> <p>Het gerealiseerde resultaat 2021 bedraagt € 2.672.000 voor mutaties reserves (resultaat is inclusief coronamiddelen).</p>
Overige relevante gegevens en risico's	<p>Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Dit betekent dat de Sociale Werkvoorziening op slot is en er geen nieuwe instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) meer mogelijk is.</p> <p>Dit betekent dat het aantal Wsw medewerkers bij WSD vanaf 1 januari 2015 door natuurlijke uitstroom afneemt (geraamde uitstroom 2021 is 6% van het huidig personeelsbestand).</p> <p>De financiering van de Wsw loopt vanaf 1 januari 2015 via de Participatiewet (integratiefonds) en is dus geen apart budget meer.</p> <p>De huidige Gemeenschappelijke regeling is opgericht om de Wet Sociale Werkvoorziening uit te voeren voor de deelnemende gemeenten. Op basis van de lokale plannen en daarbij horende nieuwe risico-inschatting bekijkt het dagelijks bestuur van de WSD in 2023 welke algemene reserve van de WSD aangehouden kan worden.</p>

Hart van Brabant, gevestigd te Tilburg.

Doelstelling	Een netwerksamenwerking van Brabantse gemeenten om vanuit het publieke domein de ontwikkeling van de regio Midden-Brabant – uitgaande van het beginsel van lokale autonomie – te faciliteren en stimuleren. Maatschappelijke uitdagingen op gebied van Mens & Samenleving, Economie en Leefomgeving & Milieu worden gezamenlijk opgepakt.
Publiek belang en reden voor deelname	Schaalgrootte is nodig op verschillende, gemeentegrens overstijgende, thema's om toekomstgericht te zijn. Grote maatschappelijke opgaven zoals in het Sociaal Domein kunnen alleen opgepakt worden in samenwerking. Net als de grote opgaven op gebied van milieu en energiegebruik.
Wijze van samenwerking	Een gezamenlijk opgestelde kernagenda is uitgangspunt voor diverse uitvoeringsprojecten. Hierop sturen portefeuillehouders (bestuurders uit deelnemende gemeenten) werkgroepen aan. Gemeenschappelijk overleg vindt plaats op de Hart van Brabant-dag, die 4 keer per jaar plaatsvindt. Op deze dag is bestuurlijke vertegenwoordiging van alle gemeenten in Midden-Brabant aanwezig.
Zeggenschap van de gemeente	Het aantal deelnemende gemeenten is negen. Elke gemeente heeft 1 stem. Alle burgemeesters vormen het algemeen bestuur. Er is een dagelijks bestuur met vertegenwoordiging van enkele gemeenten.
Financieel belang	De bijdrage 2021 van de gemeente Oisterwijk bedroeg € 138.233 (dat is € 4,27 per inwoner). Het Eigen vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 103.265 en per 31-12-2021 € 103.265 Het Vreemd vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 19, mln en per 31-12-2021 € 18,0 mln. Het nog te bestemmen resultaat 2021 bedraagt € 638.552. Op jeugdhulp is in 2021 een jaarresultaat van € 6.304.513 behaald. Deze laatste wordt met de deelnemende gemeenten verrekend.
Overige relevante gegevens en risico's	N.v.t.

Midpoint Brabant, gevestigd te Tilburg.

Doelstelling	Een netwerksamenwerking van Brabantse gemeenten, andere overheden, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven om de ontwikkeling van de regio Midden-Brabant te faciliteren en stimuleren. Maatschappelijke uitdagingen op gebied van Economie worden gezamenlijk opgepakt.
Publiek belang en reden voor deelname	Schaalgrootte is nodig op verschillende, gemeentegrens overstijgende, thema's om toekomstgericht te zijn. Midpoint Brabant staat voor, met name, de economische ontwikkeling in de regio, zoals bijvoorbeeld de arbeidsmarkt ontwikkeling.
Wijze van samenwerking	Midpoint Brabant is een stichting binnen regio Hart van Brabant. Een gezamenlijk opgestelde strategische meerjaren agenda is uitgangspunt voor diverse uitvoeringsprojecten. Hierop sturen portefeuillehouders (bestuurders uit deelnemende gemeenten) werkgroepen aan. Gemeenschappelijk overleg vindt plaats op de Hart van Brabant-dag, die 4 keer per jaar plaatsvindt. Op deze dag is bestuurlijke vertegenwoordiging van alle gemeenten in Midden-Brabant aanwezig.
Zeggenschap van de gemeente	Aantal deelnemende gemeenten is elf. Er is een dagelijks bestuur met gekozen vertegenwoordiging uit enkele gemeenten.
Financieel belang	De bijdrage 2021 van de gemeente Oisterwijk bedroeg € 138.233 (dat is € 4,27 per inwoner). Het Eigen vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 938.089 en per 31-12-2021 € 890.967. Het Vreemd vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 2,4 mln en per 31-12-2021 € 2,1 mln. Het gerealiseerde resultaat 2021 bedraagt - € 47.122
Overige relevante gegevens en risico's	N.v.t.

Stadsgewest 's-Hertogenbosch

Doelstelling	Het beheer van de gesloten stortplaats De Vlagheide, behartiging van de belangen van het Stadsgewest, alsmede de zogeheten contractgemeenten binnen de Bestuursraad van het Provinciale Nazorgfonds.
Publiek belang en reden voor deelname	In verband met de opsplitsing van de gemeente Haaren is de gemeente Oisterwijk toegetreden tot de GR Stadsgewest 's-Hertogenbosch. Gemeente Oisterwijk is daarom nu formeel deelnemer van deze GR.
Wijze van samenwerking	GR Stadsgewest 's-Hertogenbosch
Zeggenschap van de gemeente	1,62%
Financieel belang	<p>In 2020 is reeds een gedeelte van de risico's verlaagd doordat het negatieve eigen vermogen van het stadsgewest is verlaagd. De kosten hiervoor, zijn destijds nog ingebracht door de voormalige gemeente Haaren.</p> <p>Vanaf 2021 is de gemeente Oisterwijk mede eigenaar geworden van deze verbonden partij. De bijdrage 2021 van de gemeente Oisterwijk bedroeg € 1,42 per inwoner (op basis van het inwonertal gemeente Haaren per 1-1-1998. De verdeling is gemaakt op basis van verdeelsleutel herindeling Haaren).</p> <p>Het Eigen vermogen bedraagt: per 01-01-2020 - € 6.809 en per 31-12-2020 - € 1.885. Het Vreemd vermogen bedraagt: per 01-01-2020 € 7.486 en per 31-12-2020 € 6.800. Het gerealiseerde resultaat 2020 bedroeg € 4.294.</p>
Overige relevante gegevens en risico's	<p>Het toe treden in de gemeenschappelijke regeling betekent dat we vanaf nu ook jaarlijks een bedrag moeten bijdragen. Dit is vanaf de begroting 2022 verwerkt. De jaarlijkse lasten van het beheer van de stortplaats worden ingaande 2021 gedekt uit een bedrag per inwoner. Onderliggende verdeelsleutel is het inwonertal per 1-1-1998 (datum in liquidatie gaan van het Stadsgewest).</p> <p>Voor de bijdrage zijn alleen de inwoners van het dorp Haaren meegerekend. Voor 2023 gaat het om ongeveer € 8.000. Het bedrag neemt de komende jaren af.</p>

Vennootschappen

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG), gevestigd te 's-Gravenhage

Doelstelling	Voor de gemeente Oisterwijk vormt het aandeelhouderschap van de BNG een duurzame belegging. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Zeggenschap van de gemeente	Via het stemrecht op de aandelen heeft de gemeente Oisterwijk zeggenschap.
Financieel belang	<p>De gemeente Oisterwijk heeft 7.845 aandelen van € 2,50 per aandeel.</p> <p>Het Eigen vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 5,1 mln. en per 31-12-2021 € 5,1 mln.</p> <p>Het Vreemd vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 155,3 mln. en per 31-12-2021 € 144,0 mln.</p> <p>De nettowinst na belastingen 2021 bedroeg € 236 mln.</p>

Brabant Water NV, gevestigd te 's-Hertogenbosch

Doelstelling	Doelstelling is het verzorgen van een betrouwbare en zuivere watervoorziening voor iedereen binnen het werkgebied van Brabant Water.
Zeggenschap van de gemeente	Als aandeelhouder heeft de gemeente stemrecht bij de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	<p>De gemeente beschikt over aandelen Brabant-Water, zonder boekwaarde. Het financiële risico is daarmee nihil.</p> <p>Het Eigen vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 674,2 mln. en per 31-12-2021 € 684,7 mln.</p> <p>Het Vreemd vermogen bedraagt: per 01-01-2021 € 523,3 mln. en per 31-12-2021 € 534,4 mln.</p> <p>De nettowinst na belastingen 2021 bedroeg € 10,5 mln.</p>

Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf gaan wij in op de ontwikkeling van de bestaande lokale algemene belastingen en heffingen.

Inleiding

Bij de gemeentelijke belastingen zijn drie typen belastingen te onderscheiden.

De *algemene belastingen* komen ten goede aan de algemene middelen. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De gemeenteraad bepaalt dus zelf waaraan de gemeente dat geld besteedt. De gemeente heft de volgende belastingen:

- onroerende-zaakbelastingen
- forensenbelasting
- toeristenbelasting
- precariobelasting
- reclamebelasting
- parkeerbelasting

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die de gemeente voor de betreffende taak of voorziening maakt.

De gemeente heeft de volgende bestemmingsbelastingen:

- rioolheffing
- afvalstoffenheffing

Retributies worden geheven als de gemeente een specifieke dienst verleent. De belangrijkste retributies zijn de leges. Dit zijn vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst, zoals het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

De gemeente heeft de volgende retributies:

- marktgelden
- leges

Belastingverordeningen

Hieronder volgt een samenvatting van hetgeen in detail is uitgewerkt in de belastingverordeningen met bijbehorend separate raadsvoorstel:

- Aanvaardbare belastingdruk in de gemeente Oisterwijk.
- De totaalopbrengst van de onroerendezaakbelastingen wordt verhoogd met de inflatiecorrectie van 4,8%¹.
- Tarieven afvalstoffenheffing worden 100% kostendekkend berekend. De tarieven worden verhoogd met 4,8% om de kosten voor afvalverwerking volledig te dekken. Dit is een inflatiecorrectie.

¹ Er vindt een jaarlijkse waardering plaats van alle onroerende zaken. Voor het belastingjaar 2023 geldt dat de aanslagen onroerende-zaakbelastingen (OZB) worden opgelegd met als waardepeildatum 1 januari 2022. De herwaardering is nog niet opgestart. Het resultaat van de waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen is nog niet bekend. Er is uitgegaan van de Meicirculaire gemeentefonds 2022. De te verwachten waardeontwikkeling wordt verwerkt in de tarieven onroerende-zaakbelastingen.

- De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing waarmee ook kosten kunnen worden verhaald om collectieve maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater. Zowel de eigenaren als de gebruikers zijn betrokken in de rioolheffing, waardoor de lasten evenredig worden verdeeld. Tarieven rioolheffing zijn 100% kostendekkend. Tarieven rioolheffing zijn met 4,8% geïndexeerd.
- De uitkomsten van het onderzoek 'kostendekkendheid leges' worden verwerkt in de Legesverordening 2023 met bijbehorende tarieventabel.
- Bij de parkeerbelasting wordt het tarief voor afgifte parkeervergunningen en de naheffingsaanslag met 4,8% verhoogd. De naheffingsaanslag is gehouden aan een wettelijk maximum.
- Het tarief toeristenbelasting en het tarief forensenbelasting voor de vaste standplaats worden beide verhoogd met de inflatiecorrectie van 4,8%.
- Precariobelasting kan worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Tarieven precariobelasting worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 4,8%.
- Tarieven marktgeldten wordt met de inflatiecorrectie van 4,8% verhoogd;
- De tarieven reclamebelasting zijn met 4,8% geïndexeerd.

Geraamde inkomsten

	Begroting 2022	Begroting 2023	Vershil
Onroerende-zaakbelastingen	€ 8.575.095	€ 8.986.700	€ 411.605
Afvalstoffenheffing	€ 2.841.773	€ 2.978.178	€ 136.405
Rioolheffing	€ 3.263.692	€ 3.534.349	€ 270.657
Leges	€ 1.549.801	€ 1.624.191	€ 74.390
Parkeerbelasting	€ 1.096.865	€ 1.149.514	€ 52.649
Toeristen- / Forensenbelasting	€ 1.026.292	€ 1.075.554	€ 49.262
Precariobelasting	€ 173.886	€ 103.886	-€ 70.000
Reclamebelasting	€ 93.086	€ 97.555	€ 4.469
Marktgeldten	€ 33.363	€ 34.964	€ 1.601
Totaal	€ 18.653.853	€ 19.584.891	€ 931.038

In verband met realistisch begroten is de opbrengst precario naar beneden bijgesteld.

Mate van kostendekkendheid

Rioolheffing

Kostendekkendheid Rioolheffing 2023	
Netto kosten taakveld, incl. (omslag)rente	€ 1.243.000
Overhead	€ 555.000
BTW	€ 176.000
Vrijval voorziening riool	€ 1.560.000
Totale kosten	€ 3.534.000
Opbrengst heffing	€ 3.534.000
Dekkingspercentage	100%

Afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing 2023	
Netto kosten taakveld, incl. (omslag)rente	€ 3.337.000
Overhead	€ 104.000
BTW	€ 590.000
Totale kosten	€ 4.031.000
Opbrengst heffing, milieustraat en recycling	€ 4.031.000
Dekkingspercentage	100%

Bij de batenkant van de afvalstoffenheffing zijn alle opbrengsten bij de afvalverwerking meegenomen. Dus ook de bijdragen van derden. Voor het bepalen van de kostendekkendheid dienen deze opbrengsten ook te worden meegenomen, want hier staan ook verwerkingskosten tegenover.

Leges

Op dit ogenblik is er onduidelijkheid over het doorgang van de omgevingswet. Deze nieuwe wet bepaalt in grote mate de kostendekkendheid. Op 1 november 2022 wordt duidelijk of de wet door gaat.

Omdat de omgevingswet de belangrijkste factor is in de berekening van de kostendekkendheid, is er voor gekozen om de definitieve berekeningen en het overzicht met de kostendekkendheid van de verschillende leges in december 2022 aan de raad aan te leveren. Dat gebeurt dan samen met de belastingverordening 2023. Als er uit de nieuwe berekeningen financiële effecten komen, dan worden deze met een begrotingswijziging bij het raadsvoorstel gevoegd.

Lokale lastendruk

Eenpersoonshuishouden	OZB	Riool	Afval	Totaal
Eigenaar				
woning 2022 € 397.000	€ 436,11	€ 141,14	€ 167,76	€ 745,01
woning 2023 € 450.000	€ 457,04	€ 147,92	€ 175,68	€ 780,64

Gebaseerd op waterverbruik < 130 m3 (riool) en vastrecht + 8 ledigingen container van 140 ltr (afval).

Eenpersoonshuishouden	OZB	Riool	Afval	Totaal
Gebruiker				
woning 2022 € 397.000	€ 0,00	€ 32,28	€ 167,76	€ 200,04
woning 2023 € 450.000	€ 0,00	€ 33,84	€ 175,68	€ 209,52

Gebaseerd op waterverbruik < 130 m3 (riool) en vastrecht + 8 ledigingen container van 140 ltr (afval).

Meerpersoonshuishouden	OZB	Riool	Afval	Totaal
Eigenaar				
woning 2022 € 397.000	€ 436,11	€ 250,34	€ 210,32	€ 896,77
woning 2023 € 450.000	€ 457,04	€ 262,28	€ 220,32	€ 939,64

Gebaseerd op waterverbruik 131 – 250 m3 (riool) en vastrecht + 8 ledigingen container van 240 ltr (afval).

Meerpersoonshuishouden	OZB	Riool	Afval	Totaal
Gebruiker				
woning 2022 € 397.000	€ 0,00	€ 141,48	€ 210,32	€ 351,80
woning 2023 € 450.000	€ 0,00	€ 148,20	€ 220,32	€ 368,52

Gebaseerd op waterverbruik 131 – 250 m3 (riool) en vastrecht + 8 ledigingen container van 240 ltr (afval).

Kwijtscheldingsbeleid

De kosten van het kwijtscheldingsbeleid voor rioolheffing en afvalstoffenheffing (exclusief uitvoeringskosten) worden voor 2023 geraamd op € 70.000.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1 Dienstverlenend	-30.458	-33.635	-33.221	-32.814	-32.415
2 Aantrekkelijk,duurzaam,gezond en veilig	-25.868	-23.355	-19.916	-21.795	-20.613
3 Samen redzaam	-28.155	-30.542	-30.335	-30.212	-29.897
Totaal lasten	-84.481	-87.532	-83.472	-84.821	-82.925
1 Dienstverlenend	62.336	67.679	67.483	67.254	62.144
2 Aantrekkelijk,duurzaam,gezond en veilig	19.880	14.760	10.994	14.593	14.593
3 Samen redzaam	5.738	5.844	5.824	5.824	5.824
Totaal baten	87.954	88.283	84.301	87.671	82.561
Saldo van baten en lasten	3.473	751	828	2.850	-364
Mutaties reserves programma 1	375	231	122	32	32
Mutaties reserves programma 2	412	476	374	293	292
Mutaties reserves Grondbedrijf	-2.109	-579	0	-2.029	-3.149
Mutaties reserves programma 3	50	0	0	0	0
Mutatie reserves	-1.272	128	496	-1.704	-2.826
Resultaat	2.201	879	1.325	1.147	-3.190

Toelichting

Een uiteenzetting van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid is opgenomen bij de programma's.

Mutaties reserves

Hieronder zijn de structurele mutaties in de reserves opgenomen.

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal lasten	0	0	0	0
Kapitaallasten MVA maatschappelijk nut	296	294	293	292
Totaal baten	296	294	293	292
Saldo incidentele baten en lasten	296	294	293	292

Toelichting

De structurele mutaties betreft alleen de onttrekking uit de bestemmingsreserve kapitaallasten. Deze reserve is opgenomen bij programma 2.

De overige mutaties in de algemene en bestemmingsreserves zijn incidentele mutaties. Deze zijn bij de incidentele baten en lasten weergegeven.

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet de raad erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.

Om vast te kunnen stellen dat sprake is van een structureel evenwicht is belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel.

In het algemeen geldt, dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten zijn dus de regel, incidentele lasten zijn de uitzondering. Hierbij geldt dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt.

Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn. Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend. Dit laat onverlet, dat de hoogte van de structurele baten en lasten jaarlijks kan fluctueren door bijvoorbeeld nieuw beleid of door bezuinigingen.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben.

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat.

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Saldo baten en lasten	751	828	2.850	-364
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	128	496	-1.704	-2.826
Begrotingssaldo na bestemming	879	1.325	1.147	-3.190
Programma 1	494	385	-24	-24
Programma 2	180	80	0	0
Programma 3	-300	0	0	0
Totaal incidentele baten en lasten (saldo)	374	465	-24	-24
Structureel begrotingssaldo	505	860	1.171	-3.166

Hieronder is het overzicht opgenomen met de incidentele baten en lasten per programma.

Programma 1	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Extra rijksbijdrage herindeling Haaren	-216.787	-216.787	0	0
Post onvoorzien	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Invoering wettelijke taken Omgevingswet	-75.000	-75.000		
Totaal lasten	-341.787	-341.787	-50.000	-50.000
Invoering wettelijke taken Omgevingswet	75.000	75.000		
Onderhoud gebouwen	88.000	1.000	-32.000	-32.000
Doorontwikkeling website en intranet	20.000			
Visie dienstverlening	40.000	40.000		
Onderhoud D'n Boogerd (gymzaal)	8.000	6.000	58.000	58.000
Frictiekosten herindeling Haaren	604.438	604.438	0	0
Totaal baten	835.438	726.438	26.000	26.000
Saldo incidentele baten en lasten	493.651	384.651	-24.000	-24.000

Programma 2	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Winstneming grondexploitaties	-579.091	0	-2.028.900	-3.149.352
Totaal lasten	-579.091	0	-2.028.900	-3.149.352
Doorontwikkeling recreatieparken/visie	80.000	80.000		
Realisatie tijdelijk wonen	100.000			
Winstneming grondexploitaties	579.091	0	2.028.900	3.149.352
Totaal baten	759.091	80.000	2.028.900	3.149.352
Saldo incidentele baten en lasten	180.000	80.000	0	0

Programma 3	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Tegemoetkoming Audacia i.v.m. kleedkamer - Stokeind	-300.000			
Totaal lasten	-300.000	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	-300.000	0	0	0

Toelichting

- In verband met de herindeling met Haaren ontvangt de gemeente tot en met 2024 een extra Rijksbijdrage om de frictiekosten te bekostigen.
- De post onvoorzien wordt gezien als een incidentele post.
- De implementatiekosten van de Omgevingswet zijn incidentele lasten. Hier is een incidenteel budget voor beschikbaar gesteld.
- Winstnemingen in het grondbedrijf worden ook gezien als incidentele baten. Deze baten worden toegevoegd aan de Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf.
- In verband met de investering in Stokeind, ontvangt Audacia een eenmalige tegemoetkoming voor de kleedkamers.
- De overige posten betreffen mutaties in de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

EMU saldo

De term EMU-saldo moet worden gezien tegen de achtergrond van het (Europese) streven naar houdbare overheidsfinanciën. Europese begrotingsregels zijn grotendeels vastgelegd in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). De belangrijkste uitgangspunten van het SGP zijn:

- Het EMU-saldo, ofwel het nationale begrotingstekort, mag niet groter zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (bbp). Van dit tekort neemt het Rijk 2,5% voor zijn rekening en de decentrale overheden 0,5%.
- De EMU-schuld (de overheidsschuld) moet lager zijn dan 60% van het bbp.
- Het structurele EMU-saldo is een landen specifiek structureel saldo (het saldo na correctie voor de conjunctuur) dat op de middellange termijn gerealiseerd moet worden. Voor Nederland is dit een structureel begrotingstekort van maximaal 0,5% van het bbp.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV, artikel 17c)	+	751	828	2.850	-364
Mutatie (im)materiële vaste activa	-	2.001	-1.193	-1.560	-3.184
Mutatie voorzieningen	+	0	0	0	0
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-1.575	1.650	-1.438	-1.215
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	0	0	0	0
Berekend EMU saldo		325	371	5.848	4.035

Overzicht taakvelden

<i>(bedragen x € 1)</i>		Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	-605.403	2.036.045	1.430.642
0.10	Mutaties reserves	-706.757	579.091	-127.666
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten		0	0
0.2	Burgerzaken	-472.804	843.426	370.622
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-225.710	1.260.146	1.034.436
0.4	Overhead	-606.310	14.328.483	13.722.173
0.5	Treasury	-134.865	183.592	48.727
0.61	OZB woningen	-6.220.463	195.352	-6.025.111
0.62	OZB niet-woningen	-2.766.237	70.570	-2.695.667
0.63	Parkeerbelasting	-1.149.514		-1.149.514
0.64	Belastingen overig	-201.441	279.684	78.243
0.7	Algemene uitkering en ov. uitk. gemeentefonds	-52.089.838		-52.089.838
0.8	Overige baten en lasten		57.595	57.595
1.1	Crisisbeheersing en brandweer		1.929.946	1.929.946
1.2	Openbare orde en veiligheid	-71.256	946.092	874.836
2.1	Verkeer en vervoer	-54.165	3.697.986	3.643.821
2.2	Parkeren	-81.737	651.317	569.580
3.1	Economische ontwikkeling		401.459	401.459
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-757.953	757.953	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-34.965	26.118	-8.847
3.4	Economische promotie	-1.228.355	361.352	-867.003
4.1	Openbaar basisonderwijs		56.441	56.441
4.2	Onderwijshuisvesting	-205.199	1.745.303	1.540.104
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-284.259	1.581.517	1.297.258
5.1	Sportbeleid en activering	-78.600	742.822	664.222
5.2	Sportaccommodaties	-1.166.271	3.164.022	1.997.751
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-641.895	1.878.531	1.236.636
5.5	Cultureel erfgoed	-2.583	66.884	64.301
5.6	Media		755.383	755.383
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-22.512	2.149.808	2.127.296
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-46.936	2.065.410	2.018.474
6.2	Wijkteams		2.124.638	2.124.638
6.3	Inkomensregelingen	-5.308.920	6.876.325	1.567.405
6.4	Begeleide participatie		3.894.358	3.894.358
6.5	Arbeidsparticipatie		939.024	939.024
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-5.722	1.631.019	1.625.297
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-218.947	6.363.064	6.144.117
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		7.780.047	7.780.047
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		133.745	133.745
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		-199.534	-199.534
7.1	Volksgezondheid	-20.000	1.253.327	1.233.327
7.2	Riolering	-3.591.446	2.786.822	-804.624
7.3	Afval	-4.058.807	3.277.211	-781.596

<i>(bedragen x € 1)</i>		Baten	Lasten	Saldo
7.4	Milieubeheer	-1.153	1.023.498	1.022.345
8.1	Ruimtelijke ordening	-167.181	970.306	803.125
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-5.056.135	4.778.797	-277.338
8.3	Wonen en bouwen	-705.913	1.666.483	960.570
Totaal		-88.990.252	88.111.458	-878.794

Bijlagen

Ontwikkelingen gemeentefonds

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Meicirculaire 2022	52.089	51.833	51.909	46.799
Meicirculaire 2021	45.766	45.018	44.606	44.655
Verschil	6.323	6.815	7.303	2.144

In onderstaande tabel worden de mutaties toegelicht:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Accres en uitkeringsfactor	4.934	5.481	5.995	873
Ontvangen voor loon en prijs inflatie	846	843	836	827
Ontvangen inflatie WMO en Jeugd	125	124	125	126
Participatie	237	190	170	133
<i>Taakmutaties</i>				
Robuust rechtsbeschermingssysteem	36	36	36	37
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	59	59	59	66
Extra capaciteit BOA's	34	34	34	34
Overige taakmutaties	52	48	48	48
Totaal	6.323	6.815	7.303	2.144

Lijst met afkortingen

AMvB - Algemene Maatregel van Bestuur

APV - Algemene Plaatselijke Verordening

AWB - Algemene Wet bestuursrecht

AZC - Asielzoekerscentrum

APPA - Algemene Pensioenswet Politieke Ambtsdragers

BBV - Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

BIO - Baseline Informatiebeveiliging Overheid

BIS - Basisinfrastructuur

BNG - Bank Nederlandse Gemeenten

BUIG - Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten

BV - Besloten Vennootschap

BVO - Bedrijfsvoeringsorganisatie

Berap - Bestuursrapportage

BTW - Belasting over de Toegevoegde Waarde

BBP - Bruto binnenlands product

Bibob - Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur

CAO - Collectieve arbeidsovereenkomst

CBS - Centraal Bureau voor de Statistiek

COELO - Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

CPI - Consumentenprijsindex

CROW Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek

DB - Dagelijks Bestuur

DU - Decentralisatie Uitkering

DSO - Digitaal Stelsel Omgevingswet

DVO - Dienstverleningsovereenkomst

DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs

EV - Eigen Vermogen

EN - Europese Norm

EMU - Economische en Monetaire Unie

ETUI - European Trade Union Institute

FIDO - Financiering Decentrale Overheden

FTE - fulltime-equivalent (formatieplaats)

GGZ - Geestelijke gezondheidszorg

GO - Georganiseerd Overleg

GR - Gemeenschappelijke Regeling

GRP - Gemeentelijk Rioleringsplan

GFT - Groente Fruit en Tuinafval

GHOR - Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie

GREX - Grondexploitatie
GF - Gemeentefonds
HHT - Huishoudelijke hulp toelage

ICT - Informatie- en communicatietechnologie
IHP - Integraal Huisvestingsplan
IOAW - Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ - Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

JGZ - Jeugdgezondheidszorg
JWLZ - JeugdWerkLoosheidsvrije Zone

MBO - Middelbaar beroepsonderwijs

NEN - Nederlandse Norm
NV - Naamloze Vennootschap
NAR - Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement

OCW - Ministerie Onderwijs Cultuur en Wetenschap
OM - Openbaar Ministerie
OR - Openbare Ruimte
OV - Openbaar Vervoer
OZB - Onroerend Zaak Belasting
OMWB - Omgevingsdienst Midden-en West-Brabant

P&O - Personeel & Organisatie
P&C Planning en Control
PGB - Persoonsgebonden budget
PMD - Plastic-, metaalverpakkingen en drankenkartons
PO - Primair onderwijs
PW - Participatiewet
PPN - Perspectiefnota

ROC - Regionaal opleidingscentrum
RAV - Regionale Ambulance Voorziening
RIVM - Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
RWS - Rijkswaterstaat

SO - speciaal onderwijs
SW - Sociale Werkvoorziening
SWT - Sociale wijkteams
SZW - Sociale Zaken en Werkgelegenheid
SVN - Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
SRBT - Stedelijke Regio Breda-Tilburg

UWV - Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VMBO - Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
Vpb - Vennootschapsbelasting
VNG - Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO - Voortgezet Onderwijs

VRI – Verkeersregeling installatie
VSO – Voortgezet Speciaal Onderwijs
VV - Vreemd vermogen
VVE – Voor- en vroegschoolse educatie
VWO – Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS – Volksgezondheid welzijn en sport
VAB - Vrijkomende Agrarische Bebouwing
VSV - Vroegtijdig Schoolverlater (zonder startkwalificatie)
VVV - Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
VANG-doelstellingen – Van Afval Naar Grondstoffen

Wabo – Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wbb – Wet bodembescherming
Wet hof – Wet houdbare overheidsfinanciën
WGR – Wet gemeenschappelijke regelingen
Wlz - Wet langdurige zorg
WSW - Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wvggz - Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WAJONG - Wet Arbeidsongeschiktheid JONGgehandicapten
WAZ - Wet Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen
WMO - Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ - Waardering Onroerende Zaken
WSW - Wet Sociale Werkvoorzieningen
WWB - Wet Werk en Bijstand

Zzp - Zelfstandige zonder personeel

Colofon

Uitgave gemeente Oisterwijk®

November 2022